

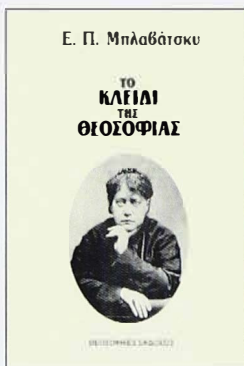
ΙΛΙΞΟΣ

Τα μὲν ασκία τὸ φύσημα,
τοὺς δὲ μωροὺς
ἡ ἔπαρση φουσκώνει

Σωκράτης

**Κυκλοφόρησαν
οι νέες εκδόσεις των έργων
της ιδρύτριας της Θ.Ε.**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ

**Η Φωνή της Σιγής
Το Κλειδί της Θεοσοφίας
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό**

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία
και στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,
Τ.Τ. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Το Κλειδί της Θεοσοφίας 18€
Η Φωνή της Σιγής 10€
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό 10€

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Αττικής, Κωδικός:4311

Τηλ. 210 36.20.702 - 210 36.10.961 Fax: 210 36.10.961

www.theosophicalsociety.gr

email(περιοδικού): ilisos@theosophicalsociety.gr

email(Εταιρείας): info@theosophicalsociety.gr

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι

Εκδότης - Διευθυντής: Θεόδωρος Κατσιφής

Σύνταξη/Επιμέλεια: Ιφιγένεια Κασταμονίτη

ΙΟΥΛΙΟΣ – ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ – ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2011, Τεύχος 285

Αλίμονο! Θερρίζουμε ό,τι σπόρο σπέρνουμε.

Τα χέρια που μας κτυπούν είναι τα δικά μας!

Οι σκέψεις προξενούν τον κύκλο των ενσαρκώσεων σε αυτόν τον κόσμο.

Ας προσπαθήσει ο άνθρωπος να εξαγνίσει τις σκέψεις του. Ό,τι σκέπτεται, αυτό είναι. Και αυτό είναι ένα παλιό μυστικό.

Ο λεπτός εαυτός αναγνωρίζεται μόνο με την σκέψη. Κάθε σκέψη του ανθρώπου είναι συνυφασμένη με τις αισθήσεις και όταν η σκέψη εξαγνίζεται, τότε ο εαυτός υψώνεται.

Έλενα Π. Μπλαβάτσου

(Βιβλίο Γενεθλίων, Κανόνων και Αξιωματών)

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ιδρύθηκε στις 17 Νοεμβρίου 1875 στη Ν.Υόρκη από την Ε.Π.Μπλαβάτσκι και τον συντ/χη Χ.Σ. Όλκοττ. Η σημερινή έδρα της βρίσκεται στο Adyar, Madras – India. Σκοποί της είναι:

1. Ο σχηματισμός πυρήνα Παγκόσμιας Αδελφότητας της Ανθρωπότητας, χωρίς διάκριση φυλής, πίστης, γένους, τάξης ή χρώματος.
2. Η ενθάρρυνση της συγκριτικής μελέτης των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης.
3. Η έρευνα των ανερμηνεύτων νόμων της φύσης και των δυνάμεων που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα στον άνθρωπο.

Θεοσοφία είναι το σώμα της αλήθειας που αποτελεί τη βάση όλων των θρησκειών, και του οποίου δεν μπορεί κανείς να διεκδικήσει την αποκλειστικότητα. Προσφέρει μια φιλοσοφία που κάνει τη ζωή κατανοητή και εκθέτει τη δικαιοσύνη και την αγάπη που καθοδηγούν την εξέλιξή της. Τοποθετεί τον θάνατο στη σωστή του θέση, σαν επαναληπτικό επεισόδιο σε μια ατελείωτη ζωή που ανοίγει την είσοδο σε μια πληρέστερη και λαμπρότερη ύπαρξη. Αποκαθιστά την επιστήμη του Πνεύματος στον κόσμο, διδάσκοντας ότι το Πνεύμα είναι ο αληθινός εαυτός του ανθρώπου, ενώ ο νους και το σώμα είναι οι υπηρέτες του. Φωτίζει τις Γραφές και τα δόγματα των θρησκειών και αποκαλύπτει τις κρυμμένες έννοιές τους.

Το Ελληνικό τμήμα της Θ.Ε. ιδρύθηκε αρχικά στην Κέρκυρα, το 1877, από τους κκ Όθωνα Αλεξάνδρου, Αλέξανδρο Ρομπότη, Δημήτριο Σοφοκλή, Κόντη Γκονέμη και Πασκουάλε Μενελάου. Υπό τη σημερινή μορφή της ως «Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι», είναι σωματείο μη κερδοσκοπικό, νομίμως αναγνωρισμένο με την υπ' αρ. 8187/1946 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών. Εφόσον η Θ.Ε. έχει εξαπλωθεί ευρύτατα ανά τον πολιτισμένο κόσμο, και εφόσον άτομα όλων των θρησκειών έχουν γίνει μέλη της χωρίς να εγκαταλείψουν τα ιδιαίτερα δόγματά τους, τις διδασκαλίες και την πίστη τους, θεωρείται καλό να τονισθεί το γεγονός ότι δεν υπάρχει κανένα δόγμα, καμία γνώμη οποιουδήποτε που να δεσμεύει με οποιονδήποτε τρόπο, οποιονδήποτε μέλος της Θ.Ε. Η αποδοχή των τριών αντικειμενικών σκοπών της είναι ο μόνος όρος για να γίνει κανείς μέλος της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	Σελ.
Θεόδωρος Κατσιφής: Ουδείς Ακούει	4
Κ. Ζιναραγιαντάσα: Πρακτική Θεοσοφία (μέρος Ιον)	9
Μιχαήλ Γρηγορίου: Ο Δρόμος προς την Μύηση, δρόμος προς την Γνώση	18
Σωτ. Νικολακόπουλος: Το νόημα της τέχνης	28
Γεώργιος Γκόργκας: Η Τριάς εις το Θεϊόν	29
Γεώργιος Αρώνης: Οι Γιόγκα Σούτρας του Πατάντζαλι και η Οκταπλή Βασιλική Γιόγκα.....	36
Περί Αιτίας και Ανάγκης.....	48
Στυλιανός Τάκας: Η Γνώση της Αλήθειας	49
Γεώργιος Σιβρής: Πώς συνδέεται η Θεοσοφία με τον Τεκτονισμό	55
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ.....	60
ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ	63

Με χαρά πληροφορούμε τους αναγνώστες μας ότι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας στην διεύθυνση:

www.theosophicalsociety.gr

Η ιστοσελίδα είναι γραμμένη σε δύο γλώσσες – Ελληνικά και Αγγλικά.

Αν και βρίσκεται ακόμη υπό κατασκευή, αρκετά τμήματά της είναι ήδη

On Line. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη διεύθυνση

webmaster@theosophicalsociety.gr

ΟΥΔΕΙΣ ΑΚΟΥΕΙ...

Θεόδωρος Κατσιφής

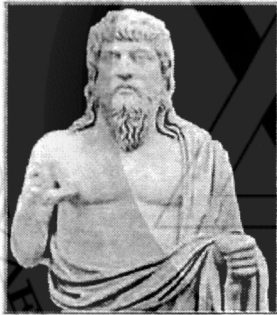
Από την εμφάνισή του στον πλανήτη ο HOMO SAPIENS, το «απαύγασμα της Δημιουργίας», ποτέ δεν κατάφερε να ζήσει αρμονικά με τους συνανθρώπους, το περιβάλλον και τον εαυτό του. Αν και ήταν πάντοτε η ηθική συμπεριφορά και η ΑΡΕΤΗ, η ουσιαστική επιδίωξη όλων των εκλεκτών ψυχών, των σοφών που έζησαν στον κόσμο μας, δύσκολα θα πίστευε κανείς ότι επέτυχαν στο έργο τους. Όλοι σχεδόν, με ειλικρίνεια και πικρία αναγνώρισαν την αδυναμία τους να εξασφαλίσουν από τους ανθρώπους την έμπρακτη αποδοχή των υψηλών πνευματικών υποθηκών τους.

Ο Κομφούκιος, προς το τέλος του βίου του, ομολόγησε: «Γιατί να διδάσκω πλέον; Ουδείς με ακούει. Ουδείς με εννοεί». Την ίδια πικρία εξέφραξε και ο άλλος σπουδαίος κινέζος σοφός, ο Λάο Τσε: «Οι άνθρωποι των μαζών ακτινοβολούν όπως στις μεγάλες γιορτές (...). Μόνο εγώ (...) ακόμη δεν έχω σημάδι για τη δράση μου (...), ένας κουρασμένος ταξιδιώτης χωρίς πατρίδα (...) σαν εγκαταλειμμένος!».

Ο μέγας φιλόσοφος Ηράκλειτος, απογοητευμένος από την ανικανότητα των συμπολιτών του να τον εννοήσουν, αποσύρθηκε και έπαιξε με τα μικρά παιδιά. Ο Ιησούς, στην παραβολή του Σπορέα ανέδειξε τις ουσιαστικές πτυχές της ανθρώπινης αδυναμίας για καρποφορία των ηθικών διδαχών, και με τον αφορισμό «ο έχων ώτα ακούειν ακουέτω», ξεδιάλυσε ότι ακόμη και η ρήση του Επίχαρμου «νους ορά και νους ακούει», δεν λύνει το πρόβλημα. Στην εποχή μας, ο φιλόσοφος Κρισναμούρτι παραδεχόταν ότι ύστερα από πενήντα χρόνια διδασκαλίας κανένας δεν φαίνεται να είχε αλλάξει. Η εργασία του ελάχιστη αλλαγή επέφερε στον τρόπο ζωής των ανθρώπων. Ακόμη και στο αρχαιότερο σχολείο στο Ρίσι Βάλεϋ, όπως ομολογούσε, κανείς από τους εκατοντάδες αποφοίτους δεν είχε μεταλλαχθεί στα πρότυπα των διδασκαλιών του.

Ίσως όμως περιττεύει η χρεία μαρτυριών. Όλοι μας, όσοι για λίγα ή πολλά χρόνια φοιτούμε σε χώρους πνευματικής και εσωτερικής αναζήτησης, κοιτάζοντας γύρω μας και μέσα μας, το αντιλαμβανόμαστε κάθε ημέρα. Με ελάχιστη ειλικρίνεια δεν μπορούμε παρά να κλαψουρίσουμε μαζί με τον σοφό απ. Παύλο: «Ταλαίπωρος εγώ. Αυτό που δεν θέλω να κάνω, το κακό, αυτό κάνω». Η ουσιαστική δηλαδή αυτοβελτίωση, η Πράξη, η Αρετή, δεν είναι του χεριού μου. Πού οφείλεται λοιπόν η αδυναμία μας να ακούσουμε; Γιατί δεν μπορούν ακόμη και οι πλέον επιμελείς μαθητές να εφαρμόσουν τις σοφές διδασκαλίες;

Κάποια ευθύνη, βέβαια, φαίνεται να έχουν οι ίδιοι οι διδάσκαλοι. Ξεκινούσαν με μια βασική και πολύτιμη αλήθεια, αλλά στη συνέχεια εφαρμόσαν ή άφησαν να εφαρμοστούν από τους μαθητές τους πρακτικές ιδιάζουσες μόνο για λίγους και όχι για το σύνολο, για την ανθρωπότητα. Η ουσιαστική εφαρμοσμένη ηθική αρετής δεν ήταν βαθιά κατανοητή και βιώσιμη από τους πάντες. Όμως οι αλήθειες ελέχθησαν, ακούστηκαν. Γιατί δεν άγγιξαν τις ψυχές των ανθρώπων; Γιατί δεν έγιναν πράξη αλλά διαρρέουν απλά σαν έπαια περόντα; Η βασική δυσκολία σχετίζεται με την αδυναμία του ανθρώπου να μειώσει το εγώ του, στο οποίο ανάγονται τελικά όλα τα ακούσματα ηθικής. Όσο γοητευτικά και πειστικά και αν χαϊδεύει τα αυτιά μου μια σοφή διδασκαλία, και αμέριστα συμφωνώ όταν την ακούω, τη στιγμή της πράξης ενεργώ αντίθετα. Και δυστυχώς δεν μετρά η λέξη, όσο ωραία, αλλά η πράξη. Γιατί όμως το εγώ ορθώνεται ενάντια στη λογική ηθική μου;

Η σύγχρονη επιστήμη αρχίζει δειλά-δειλά να ανακαλύπτει αυτό που η σοφία των εκλεκτών ανθρώπων ήδη γνώριζε προ πολλού. Ότι ο άνθρωπος είναι ατελής ον. Οι πράξεις του συνάδουν με ένα σοφό ον. Μοιάζουν να υπακούουν μάλλον σε έμφυτες και επίκτητες παντοειδείς προκαταλήψεις, που οφείλονται στο DNA και την διαμόρφωση του καθενός μας από το περιβάλλον και τις εμπειρίες της ζωής. Ελάχιστα υπακούουν σε μια λογική που θα επέτρεπε σε όλους την αρμονική συμβίωση και εξέλιξη. Ανακαλύπτει δηλαδή σήμερα η επιστήμη ότι η αρετή δεν είναι διδακτή. Οι σοφές επιταγές αδυνατούν να επηρεάσουν το συναισθηματικό μας κέντρο, την καρδιά, το

δεξί ημισφαίριο του εγκεφάλου, που είναι ο πραγματικός ποιητής των πράξεών μας.

Οι σοφοί, βέβαια, της ανθρωπότητας είχαν διαγνώσει αυτή την ανθρώπινη ατέλεια. Οι Μεγάλοι Μύστες, φιλόσοφοι, πνευματικοί και θρησκευτικοί ηγέτες προσέφυγαν σε ποικίλες μεθόδους για να προσεγγίσουν την συναισθηματική βούληση του ανθρώπου. Δυστυχώς όμως οι τεχνικές εξουδετέρωσης του πολυκέφαλου τέρατος των επιθυμιών, των παθών, του εγωισμού, ελάχιστη είχαν επιτυχία. Αφού ακόμη και στην καθαρή λογική επικρατούν παντός είδους αμφισβητήσεις, αντιλαμβανόμαστε πόσο πιο δύσκολη είναι η μείωση του εγώ, με μεθόδους που δεν στηρίζονται στον Λόγο. Δοκίμασαν λοιπόν ό,τι μπορεί και ό,τι δεν μπορεί να φανταστεί ο νους του ανθρώπου, προς δόξαν μάλλον της ανθρώπινης ταλαιπωρίας και αθλιότητας, παρά της επιδιωκόμενης πνευματικής ηθικής αναβάθμισης.

Δεν θα επεκταθούμε. Είναι γνωστά σε όλους τα δεινά που αθέλητα υπέστησαν και υφίστανται στο σώμα και στο πνεύματα ατελέσφορων πειραματισμών, για την ηθική και πνευματική τους βελτίωση. Μόλις καταφέρει το άτομο να στρίψει στη γωνία, το τέρας του εγώ αναδύεται πάλι παντοδύναμο, επιβεβαιώνοντας την ρήση: «HOMO HOMINIS LUPUS EST» (Λύκος ο άνθρωπος για τον άνθρωπο). Απλησίαστη δηλαδή η βαθειά εσωτερική αντίληψη που θα επηρέαζε τον αμαξά και όχι το άλογο και την άμαξα, για το σωστό ταξίδι της ανθρώπινης ζωής. Ποια είναι η θεοσοφική απάντηση στο τεράστιο αυτό ανθρώπινο πρόβλημα;

Η Θεοσοφία έτοιμες λύσεις δεν έχει. Θυμίζει μάλλον την βουδιστική θεώρηση ότι, για να καταλάβεις καλά ένα πρόβλημα, πρέπει να απαλλαγείς από την επιθυμία να γνωρίσεις την λύση του. Η βαθειά εσωτερική κατανόηση δεν συμβαδίζει με προκατασκευασμένες, μόνιμες στον χώρο και τον χρόνο απαντήσεις. Προτείνει την συγκριτική μελέτη των θρησκειών, φιλοσοφιών, επιστημών, και ιδιαίτερα την αυτογνωσία. Αυτά θα βοηθήσουν τον στερρό αναζητητή της αλήθειας, να απομακρύνει από τα μάτια του τους πυκνοϋφαντους πέπλους του φανατισμού, της προκατάληψης και της μισαλλοδοξίας, που του στερούν την διαυγή θεώρηση της πραγματικότητας. Αυτή η ανυπόκριτη αντίληψη μπορεί να τοποθετήσει τον άνθρωπο στην σωστή του θέση, στο κοινωνικό και ατομικό του στερέωμα. Στοχεύοντας πλέον σαν υγιές κύτταρο όχι μόνο στην προσωπική του ευδαιμονία αλλά ολόκληρου του σώματος, της κοινωνίας.

Απόλυτα συνεπής στην θέση αυτή η Θεοσοφία, αξιώνει σαν κύριο σκοπό της την δημιουργία πυρήνα αδελφότητας. Αναγνωρίζει ότι η εφαρμογή της αρετής στον πλανήτη μας δεν θα επιτύχει, αν εκατό ή χίλια ή δέκα χιλιάδες άτομα αφυπνιστούν, αλλά αν οι κοινωνίες σαν σύνολο υιοθετήσουν το μοντέλο της αγαθής αρμονικής συμβίωσης. Δεν αρκεί συνεπώς η προσπάθεια που στοχεύει αποκλειστικά στην αυτοβελτίωση μεμονωμένων ατόμων. Η πρακτική αυτή αποδεικνύεται ιστορικά ότι είναι ατελέσφορη. Ελάχιστα προσφέρει στην καθολική ηθικοπνευματική εξέλιξη του ανθρώπου, που είναι και το ζητούμενο. Επιβάλλεται η καθοδήγηση, ο διαφωτισμός, η ανάδυση του καλύτερου εαυτού, ο επηρεασμός. Ένας επηρεασμός των μαζών που, τολμούμε να πούμε, δεν προϋποθέτει την φώτιση, την αφύπνιση εκάστου μεμονωμένου ατόμου.

Ας συνδράμουμε παντί σθένει την κοινωνία στην υιοθέτηση μεθόδων διδασκαλίας ηθικής αναβάθμισης των «μη εκλεκτών», των μαζών. Σε μια πορεία αντίστροφη του σύγχρονου ευτελισμού, που κατακλύζει σήμερα με τα ολέθρια αποτελέσματά του ολόκληρο τον πλανήτη, ακολουθώντας ακριβώς την ίδια τακτική αλλά με αρνητικό πρόσημο. Ο Κομφούκιος είχε αντιληφθεί ότι «ο απλός λαός δεν μπορεί να καταλάβει την οδό, το Ταό. Μπορεί όμως να πειστεί να την ακολουθήσει». Ήταν μακραιώνη, βέβαια, τακτική που η εφαρμογή της κατέδειξε και την μεγάλη επικινδυνότητά της. Όμως, η αρνητική εμπειρία δεν καθιστά την μέθοδο άχρηστη. Μια πραγματικά φωτισμένη ομάδα –και έτσι έχουν αξία τα χίλια ή δέκα χιλιάδες, ή ακόμη και τα δέκα αφυπνισμένα άτομα–, κινούμενη υπεράνω των παντοειδών εγωιστικών συμφερόντων, πιστεύουμε ότι μπορεί να συμβάλει σημαντικά στο τιτάνιο έργο της επανόδου της ανθρωπότητας στον δρόμο της Αρετής.

Βασικό συνεπώς έργο του πυρήνα παγκοσμίου αδελφότητας, που ευαγγελίζεται η θεοσοφική κίνηση, αναδεικνύεται η ατομική αλλά και ομαδική προσπάθεια των θεόσοφων «να ταρακουνήσουν τα νερά», να επηρεάσουν δηλαδή τις κοινωνίες με τις πανάρχαιες αλήθειες. Διευκρινίζουμε ότι αναφερόμαστε σε μια πνευματική καθοδήγηση, που καμία δεν έχει σχέση με την σημερινή καταϊγίδα παραπληροφόρησης. Για ένα διαφωτισμό ηθικής αναβάθμισης, και όχι για μια ψυχοπολιτική επιστήμη ελέγχου και αλλοτρίωσης των ανθρώπινων συνειδητήσεων, πίστεων και αξιών ζωής. Μια πορεία προς την αρετή των πολλών, που δεν θα στηρίζεται σε μια μοναδική αλήθεια

—όσο «αγία» κι αν φαντάζει—, αλλά θα καταξιώνει την εκτίμηση και την αντοχή σε κάθε διαφορετική προσωπική πεποίθηση. Θα εδράζεται συνεπώς αδιατάρακτα στην απομάκρυνση κάθε δογματισμού και μισαλλοδοξίας.

Θα καταφέρουν έτσι να ξεπεραστεί η αδυναμία των ανθρώπων να «μην ακούουν»; Θα οδηγήσουν αυτά στην ζωτική σήμερα ανάγκη να «σοβαρευτεί» επιτέλους το ανθρώπινο γένος; Σε μια εποχή που όλο και περισσότεροι πιστεύουν ότι ο πλανήτης δεν θα αντέξει ακόμη για πολύ το ανθρώπινο «άχθος»; Νομίζω ότι το σκεπτικό που αναφέραμε μπορεί να αποτελέσει

ένανσμα για την φωτιά προβληματισμού και δράσης, που πρέπει να ανάψει σε όλες τις υγιείς εσωτερικές ομάδες πνευματικού και ηθικού στοχασμού. Φοβούμαι δηλαδή ότι, αν οι διδασκαλίες εστιάζονται μόνο στην προσωπική αυτοβελτίωση και αυτοπραγμάτωση, ώστε βαθμιαία να αυξηθούν τα αφυπνισμένα άτομα και τελικά να επικρατήσουν στον πλανήτη, θα πάθουμε σαν κοινωνία ό,τι ο γαϊδαρος που περίμενε να φάει τριφύλλι τον Μάη.

Οι θεοσοφικές παραδόσεις αναφέρουν μια ανοδική πνευματική πορεία του ανθρώπου. Παράλληλα, οι —αδογματίστες για τους θεόσοφους— δοξασίες της Μετενσάρκωσης και του αντιπεπονθότος, παρέχουν ικανά εφόδια για τον δύσκολο αυτό δρόμο της εξέλιξης. Αυτά ισχύουν όχι μόνο σε ατομική βάση αλλά για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Με την διαφώτιση λοιπόν των «αφώτιστων» πολλών, έστω και αν ο άνθρωπος δεν είναι το λογικό ον που φανταζόμαστε, η ελπίδα της επί γης ειρήνης και αρμονίας δεν έχει χαθεί.

Μακράν λοιπόν κάθε μοιρολατρίας και καταστροφολογίας, η προαιώνια πνευματική παράδοση —το θεοσοφικό απαύγασμα— θρέφει και γιγαντώνει την ελπίδα ζωής και εξέλιξης για το ανθρώπινο γένος και το περιβάλλον του. Ανεκτίμητο γέρας σε όλες τις εποχές αλλά ιδιαίτερα στην δική μας, όπως ο ζόφος πλακώνει τις καρδιές των ανθρώπων και φαντάζει σαν ανέκκλητη μοίρα για τους αμήτους. Μια αισιοδοξία που στέρεα μπορεί να εδρασθεί στην αδελφοσύνη, το έλεος, την αλληλεγγύη και την αγάπη.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΘΕΟΣΟΦΙΑ

Κ. Ζιναραγιαντάσα

(Παγκόσμιος Πρόεδρος της Θ.Ε., 1945-1953)

(Ομιλίες στο Σικάγο, 1910, και στο Ετήσιο Συνέδριο της Θ.Ε. της Βερμανίας, 1914/μτφρ Ιφργένεια Κασταμονίτη)

(Μέρος Ιον)

Εισαγωγή

Η αξία της Θεοσοφίας ως φιλοσοφικού συστήματος έγκειται στο γεγονός ότι η διδασκαλία της μας προσεγγίζει κάθε ώρα της ημέρας, σε κάθε ενασχόλησή μας. Εμπειριέχει κοσμικές αλήθειες αναφορικά με τα κυριότερα υπαρξιακά ζητήματα, ενώ ταυτόχρονα μας παρέχει διαφωτιστικές απαντήσεις σε θέματα της καθημερινότητας. Από τη στιγμή που ο ερευνητής αδράξει τις θεοσοφικές αρχές έστω διανοητικά, ουδέποτε τον εγκαταλείπουν. Παραμένουν εσαεί συνυφασμένες στον καμβά της ζωής του, ακριβώς όπως οι αλήθειες της εξέλιξης εγκλείονται στο οικοδόμημα της Φύσης. Ακόμη και αν αρνηθεί να ζήσει βίο θεοσοφικό, δεν μπορεί να διαχωριστεί από τις θεοσοφικές αρχές, καθώς αυτές τον ακολουθούν πιστά στην οικογένεια, την εργασία, την εκπαίδευση, την διασκέδαση. Συνιστούν ρέουσα ακολουθία σε οτιδήποτε συλλαμβάνουν η όραση και η ακοή του.

Τρεις δεσπόζουσες θεοσοφικές αλήθειες επηρεάζουν άμεσα τη στάση του ανθρώπου απέναντι στη ζωή, αφότου αρχίσει να τις ακολουθεί.

1. Ο άνθρωπος είναι μια αθάνατη ψυχή, η οποία αναπτύσσεται διαμέσου των αιώνων σε ιδανικό τελειότητας.

2. Η ψυχή αναπτύσσεται μαθαίνοντας να συνεργάζεται με το Θείο Σχέδιο που είναι η Εξέλιξη.

3. Ο άνθρωπος εκπαιδεύεται στη συνεργασία αυτή, μαθαίνοντας πρωτίστως πώς να συνδράμει τους συνανθρώπους του.

Η πρώτη από αυτές τις τρεις αλήθειες αποκαλύπτει ότι ο άνθρωπος δεν είναι το φυσικό σώμα αλλά μία ψυχή. Ότι το σώμα του απλώς αποτελεί ένα εργαλείο που χρησιμοποιεί η ψυχή απορρίπτοντάς το με τον θάνατο, όταν δεν είναι πλέον κατάλληλο για τους σκοπούς της. Αναφέρεται επίσης στο ζήτημα της μετενσάρκωσης, ή την διαδικασία των επαναλαμβανόμενων γεννήσεων σε γήινο σώμα, διαμέσου της οποίας η ψυχή αναπτύσσεται. Λαμβάνοντας εμπειρίες από ενσάρκωση σε ενσάρκωση, σταδιακά καθίσταται πλήρης σοφίας, δυνάμεως και κάλλους.

Η δεύτερη αλήθεια καταδεικνύει ότι σκοπός της ζωής του ανθρώπου δεν είναι απλώς η μελέτη και η περίσκεψη, αλλά η δράση. Κάθε ανθρώπινη πράξη πρέπει να διέπεται από την κατανόηση, έτσι ώστε να συνάδει αρμονικά με το Θείο Σχέδιο της Εξέλιξης. Όσο περισσότερο συνεπώς συνεργάζεται η ψυχή με αυτό, τόσο σοφότερη, ευτυχέστερη και ενδοξότερη καθίσταται.

Η τρίτη αλήθεια αποκαλύπτει ότι ο άνθρωπος συνδέεται με αόρατα δεσμά με ολόκληρη την ανθρωπότητα. Ανυψώνεται και καταπίπτει μαζί με τους συνανθρώπους του, και αντιστρόφως. Συνδράμοντας την ανθρωπότητα, ουσιαστικά βοηθά τον ίδιο του τον εαυτό καθώς αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της. Συνεπώς, η αγάπη προς τον συνάνθρωπο και ύψιστη βαθμίδα αλτρουισμού, συνιστούν πρωτεύοντα στοιχεία στην ανάπτυξη της ψυχής.

Οι παραπάνω αλήθειες ενέχουν τη δυνατότητα εφαρμογής σε όλους τους τομείς του ανθρώπινου βίου και γι' αυτό, κάθε αληθινός θεόσοφος τις εντάσσει στην καθημερινότητά του. Ας εξετάσουμε, εν συνεχεία, με ποιο τρόπο μπορούμε να τις εφαρμόσουμε σε διάφορες όψεις της γήινης δραστηριότητάς μας: Την οικογένεια, την εκπαίδευση, την εργασία, την επιστήμη, την τέχνη και την πολιτική ζωή.

Η Θεοσοφία στην οικογένεια

Υπό το φως των παραπάνω αληθειών, ποια είναι η έννοια της οικογένειας;

Είναι ένας τόπος συνάντησης ορισμένων ψυχών, με σκοπό την αλληλοβοήθεια στην επίτευξη της πνευματικής τελειότητας. Ούτε ένα μέλος δεν εισέρχεται σε αυτήν από απλή τύχη. Γηραιότερα και νεότερα, κύριοι και υπηρέτες, φιλοξενούμενοι, αλλά ακόμη και κατοικίδια ζώα, όλοι εισέρχονται προκειμένου να συνδράμουν αλλήλους στην εξέλιξή τους. Τίποτε τυχαίο δεν υφίσταται στο Θείο Σχέ-

διο. Συνεπώς, κάθε άτομο που καταφθάνει στους κόλπους μιας οικογένειας, παραμένοντας εντός της λιγότερο ή περισσότερο χρόνο και κατόπιν αναχωρεί, μπορεί να συμβάλλει στην περαιτέρω ανάπτυξη των υπολοίπων μελών. Διαδραματίζει συγκεκριμένο ρόλο εντός αυτής, και η ανάπτυξή του ως ψυχή εξαρτάται από την εκτέλεση του ρόλου στην πληρότητά του.

Η οικογενειακή εστία λοιπόν συνιστά τόπο ανάπτυξης των μελών της. Ιδανική εστία είναι εκείνη όπου οι επικρατούσες συνθήκες λαμβάνουν τέτοια μορφή, ώστε να καταστήσουν έκαστο μέλος της ικανό να αναπτυχθεί ταχύτατα ως ψυχή, καθώς πορεύεται προς την τελειότητά του. Η οικογενειακή ζωή παρουσιάζει αρκετές διαφορετικές όψεις, καθεμία εκ των οποίων συνδέεται με κάποια θεοσοφική αρχή. Τι προσβύει πχ η Θεοσοφία αναφορικά με τη σχέση γονέων-τέκνων, συζύγων, κυρίων-υπηρετών, οικοδεσπότη-φιλοξενούμενου; Ας ξεκινήσουμε από τη σχέση γονέων-τέκνων.

Κάθε άνθρωπος, και συνεπώς κάθε παιδί, έχει διττή φύση. Πρωτίστως είναι μια ψυχή και έχει ένα φυσικό σώμα. Οι γονείς παρέχουν στο τέκνο τους μόνο το φυσικό του σώμα ενώ η ψυχή του έχει τη δική της ανεξάρτητη ζωή. Καταλαμβάνει το σώμα που της παρέχεται ελπίζοντας να αναπτυχθεί περαιτέρω διαμέσου αυτού. Οι γονείς είναι γηραιότεροι μόνο ως προς το φυσικό τους σώμα. Ενώ το ίδιο το παιδί, η ψυχή του δηλαδή, είναι ισότιμη με τους γονείς, αλλά και σοφότερο μερικές φορές, ικανότερο και περισσότερο εξελιγμένοι από εκείνους. Επομένως τα παιδιά δεν ανήκουν στους γονείς τους. Εκείνοι απλώς έχουν θέση φύλακα ως προς το σώμα του τέκνου τους, για όσο διάστημα η ψυχή αδυνατεί να καθοδηγήσει εξολοκλήρου τον φυσικό φορέα της στη διάρκεια της νηπιακής και παιδικής ηλικίας.

Η φράση «το παιδί μου» που τόσο συχνά ακούγεται, δεν παρέχει το δικαίωμα στους γονείς να καθορίσουν το πεπρωμένο του τέκνου τους. Τους επιτρέπει μόνο να συμβάλλουν στην εξέλιξη μιας αδελφής ψυχής. Καθώς οι ίδιοι μαθαίνουν να βοηθούν τους συνανθρώπους, ένας ή περισσότεροι εξ αυτών γεννιούνται στην οικογένεια ως τέκνα τους. Καθήκον των γονέων στη διάρκεια της νηπιακής ηλικίας του τέκνου, είναι να βοηθήσουν την ψυχή του να αποκτήσει τον έλεγχο του φυσικού φορέα της, έτσι ώστε αυτός να εκτελεί τη δεδομένη εργασία του.

Κάθε ψυχή κατέρχεται μεταφέροντας πολλές εμπειρίες από προηγούμενες ζωές, ενώ προετοιμάζεται για περαιτέρω εργασία στο

μακρινό μέλλον. Ενσαρκώνεται εν μέσω συγκεκριμένης οικογένειας, επειδή η επικρατούσα σε αυτήν συνθήκες συνιστούν εκείνο που της αξίζει, αλλά και εκείνο από το οποίο θα αντλήσει εμπειρίες που είναι απαραίτητες στην ανάπτυξή της. Καθήκον των γονέων είναι να βοηθήσουν το τέκνο τους να βιώσει αυτές τις εμπειρίες. Αυτό επιτυγχάνεται πρωτίστως με την εξασφάλιση υγιεινής ζωής. Οφείλουν να γνωρίζουν του κανόνες υγιεινής, ώστε να προσφέρουν στο τέκνο τους όσο το δυνατόν καλύτερες φυσικές συνθήκες. Κατόπιν οφείλουν να δημιουργήσουν μια συναισθηματική και νοητική ατμόσφαιρα που θα το βοηθήσει να αναπτυχθεί ορθά.

Η ψυχή ενός παιδιού δεν είναι ήδη τέλεια αλλά καταφθάνει από προηγούμενες ενσαρκώσεις, στη διάρκεια των οποίων υπήρξε άλλοτε καλή και άλλοτε κακή. Το εγώ του εμπειριέχει αμφοτέρους τάσεις, τις οποίες μεταφέρει μαζί του όταν γεννιέται. Οι γονείς όμως μπορούν να το βοηθήσουν, ανασύροντας στη μνήμη του ήδη από την νηπιακή ηλικία, μόνο τις καλές τάσεις και τις χρήσιμες παλαιότερες εμπειρίες του και όχι τις κακές και φαύλες. Είναι γεγονός ότι μια ψυχή πρέπει να εκριζώσει το κακό από τον εαυτό της με δική της προσπάθεια. Οι γονείς βέβαια μπορούν να συνδράμουν σε αυτό κατά την εκκίνηση της νέας ενσάρκωσης, όταν το τέκνο τους ευρίσκεται σε νηπιακή ηλικία, προσδίδοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στην αγαθή φύση του μάλλον παρά στην κακή. Κατά συνέπεια οφείλουν να κατανοήσουν την αόρατη δύναμη της σκέψης και των συναισθημάτων.

Μια οργισμένη σκέψη είτε εκφράζεται με λόγια είτε όχι, εμποτίζει τους κρυμμένους σπόρους οργής που το εγώ του παιδιού μεταφέρει από προηγούμενες ζωές. Αντιθέτως, οι τρυφερές και στοργικές σκέψεις εξουδετερώνουν τα σπέρματα του κακού ενώ ταυτόχρονα διατρέφουν τα αγαθά. Αν οι γονείς τροφοδοτούν με καλές σκέψεις και συναισθήματα τη γενικότερη συμπεριφορά τους, αντί για άσχημες, η ψυχή του τέκνου τους που μεταφέρει αμφοτέρωτα σπέρματα μέσα της, μπορεί να αρχίσει τη νέα της ζωή στον φυσικό κόσμο ως καλό μάλλον, παρά ως κακό παιδί.

Παρότι είναι καθήκον των γονέων να περιβάλλουν το τέκνο τους με όλα όσα τείνουν στην καλοσύνη και την ομορφιά, η αποτυχία του παιδιού να επιδείξει το καλό υπό αυτές τις συνθήκες δεν οφείλεται απαραίτητως στους ίδιους. Ίσως τα σπέρματα του κακού μέσα του να είναι πολύ ισχυρά και ανεξέλεγκτα. Οι γονείς μπορούν μόνο να προσπαθήσουν να το καθοδηγήσουν ορθά. Αν όμως το ίδιο δεν επιδέχεται καθοδήγηση, θα πρέπει αναγκαστικά να ακολουθήσει τη δι-

κή του πορεία. Μέσα από τα σφάλματά του θα εκπαιδευτεί. Μέσα από την οδύνη που θα σωρεύσει τόσο στον εαυτό του όσο και στους άλλους εξαιτίας των δικών του σφαλμάτων, θα εκμάθει. Εφόσον οι γονείς έχουν ήδη εκτελέσει το καθήκον τους, εκπλήρωσαν όσα προσδοκούσε από εκείνους το Θείο Σχέδιο. Δεν μπορούν να μεταβάλλουν τη φύση μιας ψυχής, αλλά η ίδια οφείλει να εργαστεί προς αυτή την κατεύθυνση.

Γνωρίζουμε ότι η ψυχή δεν ζει μόνον έναν βίο, κατά τον οποίο πρέπει να επανορθώσει τα σφάλματά της, αλλά πολλούς. Ως εκ τούτου, ένα απόστημα δεν συνιστά συμφορά όπως ίσως νομίζει κανείς αρχικά. Το Θείο Σχέδιο προσφέρει την ευκαιρία στην ψυχή όσες φορές είναι απαραίτητο, έως ότου τελικά αναπτύξει το αναγκαίο σθένος και την αρετή. Συνεπώς ουδείς πρέπει να κατηγορεί τον εαυτό του αν το τέκνο του δεν ανταποκρίνεται στο ιδανικό της αρετής. Οι ευκαιρίες που αρνείται να δεχθεί το εγώ του παιδιού, θα επανεμφανιστούν στη ζωή του, αν και μόνο όταν θα έχει ήδη διδαχθεί διαμέσου της οδύνης πώς να τις αξιοποιήσει. Για το λόγο αυτό, οι γονείς οφείλουν πάντοτε να μην σκέπτονται διαρκώς τις αποτυχίες του τέκνου τους, διότι έτσι αυξάνουν την αδυναμία της ψυχής του. Αντιθέτως, οφείλουν να σκέπτονται τις αρετές του και έτσι να το ενδυναμώνουν με τη σκέψη τους.

Ένα σημαντικό στοιχείο στην εκπαίδευση των παιδιών είναι η καθοδήγηση στη διάπραξη του καλού και όχι του κακού. Δυστυχώς ο σύγχρονος πολιτισμός ενστερνίζεται την άποψη ότι η σωματική τιμωρία είναι αναπόφευκτη ως μέσον εκπαίδευσης. Οι γονείς οφείλουν φυσικά να εκπαιδεύσουν το τέκνο τους, αλλά δεν έχουν κανένα δικαίωμα να το εξαναγκάσουν σε οτιδήποτε. Η συνήθης δικαιολογία ότι η τιμωρία αποτελεί κάτι καλό και ορθό, δεν γεννήθηκε υπό το φως του γεγονότος σε όλη την έκτασή του. Είναι αλήθεια ότι στη διάρκεια της νηπιακής ηλικίας το σώμα κυριαρχείται σε μεγάλο βαθμό από ζωώδη ένστικτα, τα οποία απλώς επισκιάζει η ψυ-

χή. Πολλές από τις πράξεις της ηλικίας εκείνης ελάχιστη σχέση έχουν, ή και καθόλου, με το εγώ του παιδιού. Δεν είναι η ψυχή του που τρώει και πίνει, που χαίρεται με το παιχνίδι, γελά με το γαργάλημα, δυστροπεί ή πεισιμώνει.

Η ζωώδης φύση ενός μικρού παιδιού χρειάζεται πράγματι χαλιναγώγηση, αλλά οποιουδήποτε είδους καταπίεση με σωματική τιμωρία προκαλεί μια εκτράχυνση των φορέων της ψυχής, έστω και αν πιθανόν να επιφέρει το επιθυμητό αποτέλεσμα στο φυσικό πεδίο. Η εκτράχυνση αυτή καθιστά περισσότερο δύσκαμπτους τους φορείς της ψυχής του, έτσι ώστε να μην συλλαμβάνουν εύκολα τις πνευματικής φύσεως επιρροές του Εγώ. Η ανώτερη φύση του παιδιού, που εκπροσωπείται από λανθάνοντα συναισθήματα και σκέψεις, είναι ιδιαίτερος ευαίσθητη κατά τη νηπιακή ηλικία. Αν οι γονείς παράσχουν τη δέουσα φροντίδα καθώς αυτό αναπτύσσεται, ως αποτέλεσμα θα προκύψει μια εκλεπτυσμένη και χαρούμενη συναισθηματική φύση στο τέκνο τους, καθώς και ένας ανοικτός, διαισθητικός νους.

Κάθε επιθετική συμπεριφορά, οποιουδήποτε είδους εκ μέρους τους, έστω και αν προσωρινά ελέγχει και καταστέλλει τις αταξίες του σώματός του, εκτραχύνει τους φορείς της ψυχής του. Αν μάλιστα επαναλαμβάνεται συχνά, τελικά απονεκρώνει την ανώτερη ευαισθησία, η οποία θα έπρεπε να κυριαρχεί σε όλους ανθρώπους ως φυσιολογικό στοιχείο της φύσης μας. Όποιος πιστεύει ότι η καλή συμπεριφορά του ατόμου είναι προϊόν σωματικής τιμωρίας, δεν αντιλαμβάνεται πόσο καλύτερα θα ήταν για την ανθρωπότητα, αν οι υπεύθυνοι για την φροντίδα της νηπιακής ηλικίας είχαν υιοθετήσει ένα πιο λογικό σύστημα εκπαίδευσης.

Όταν γονείς και εκπαιδευτικοί κατανοήσουν ότι δεν πρέπει απαραίτητως να συμπιέζονται όλες οι εμπειρίες ζωής σε ένα μόνο βίο. Όταν συνειδητοποιήσουν ότι η ψυχή του ανθρώπου αναπτύσσεται στην αιωνιότητα και κατέχει το δικαίωμα επιλογής των εμπειριών στη ζωή της, αρκεί να μην παρεμποδίζει την ανάπτυξη των άλλων. Όταν καταλάβουν ότι έκαστος είναι εξ ιδίων υπεύθυνος για το καλό ή το κακό που πράττει, ενώ οι άλλοι έχουν κάποια ευθύνη απέναντί του μόνο ως αδελφοί και φίλοι, τότε θα υπάρξει μια υγιέστερη αντιμετώπιση στην εκπαίδευση και τη φροντίδα των παιδιών.

Ας προχωρήσουμε τώρα στη σχέση μεταξύ συζύγων. Η Θεοσοφία διδάσκει ότι αμφότεροι είναι εξίσου υπεύθυνοι απέναντι στις υποχρεώσεις της καθημερινής ζωής ενώ, ταυτοχρόνως, έχουν ίσα δι-

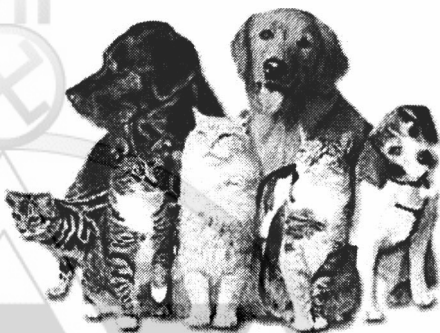
καιώματα. Μια ακολουθία καθηκόντων αλλά και προνομίων, καθορισμένων από τον καρμικό νόμο της δράσης και της αντίδρασης, τους έφερε στην ίδια οικογένεια. Δεν είναι η πρώτη φορά που συναντώνται στη διάρκεια της μακράς πορείας τους ως ψυχές. Έχουν ήδη συναντηθεί αρκετές φορές «παράγοντας κάρμα» μεταξύ τους. Το ίδιο έχει συμβεί και με άλλες ψυχές, που πιθανόν να εισέλθουν στην οικογένεια ως τέκνα τους ή με άλλη μορφή συγγένειας, εξαρτώμενοι ωστόσο από αυτούς. Το καρμικό χρέος εκάστου εκ των δύο προς τον έτερο, καθώς και προς όλα τα υπόλοιπα μέλη στην ίδια οικογενειακή εστία, φέρνει κοντά τις δύο ψυχές τους ως συζύγους στο φυσικό πεδίο.

Το συγκεκριμένο κάρμα συνήθως μεταφέρει ένα σύνολο συναισθημάτων και στοργής. Τότε ο έγγαμος βίος τους είναι ευτυχισμένος. Είναι πολύ πιθανόν, εντούτοις, το κάρμα τους να παράγει περιόδους δυστυχίας στην κοινή τους ζωή. Σε αμφότερες περιπτώσεις, ο Θεϊκός Σκοπός οδηγεί τους δύο συζύγους να γνωρίσουν την θεία φύση αλλήλων και να ανακαλύψουν το κοινό τους καθήκον, το οποίο αποτελεί πράγματι τμήμα του μεγαλειώδους Θεϊού Έργου. Οι ψυχές μπορούν να ανακαλύψουν η μια την άλλη διαμέσου της αγάπης. Αν όμως δεν συμβεί κατ' αυτόν τον τρόπο, εξαναγκάζονται από την ίδια την ζωή να το πράξουν διαμέσου της απέχθειας. Διότι απέχθεια που αρχικώς απωθεί, τελικώς έλκει. Τότε αμφότεροι, άνδρες και γυναίκες, ανακαλύπτουν τα μυστήρια της ζωής εκτός συζυγικής συμβίωσης. Παρόλα αυτά, η δεδομένη σχέση έχει σχεδιαστεί να λειτουργήσει ως δρόμος ανακάλυψης. Καμία άλλη δεν προσφέρει τόσο σημαντικές ευκαιρίες στους συζύγους όπως αυτή. Εφόσον οι δύο σύζυγοι αξιοποιήσουν αυτό που τους προσφέρει το κοινό τους κάρμα, αναπτύσσονται πνευματικά και προσεγγίζουν το μέγα Θείο Εαυτό, καθώς και ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Συνειδητοποιώντας κανείς ότι ο ανώτερος αυτός σκοπός υποκρύπτεται στην οικογενειακή ζωή, όλες οι υποχρεώσεις αλλά και οι χαρές εντός της οικογένειας, εμφανίζονται υπό νέο φως. Το φως της Αιωνιότητας διαλάμπει σε όλες τις ευθύνες της καθημερινότητάς τους. Η γέννηση τέκνου πχ ή και η απώλειά του ακόμη, η αγωνία, η φροντίδα και η εκπαίδευσή του, η χαρά που προσφέρεται αλλά και η λύπη, όλα συνιστούν εμπειρίες που μας οδηγούν στην μεγάλη Αποκάλυψη. Η οικογένεια δεν είναι απλώς ένας τόπος συνάντησης ταξιδευτών για κάποια χρόνια, που κατόπιν ακολουθούν το δικό του δρόμο έκαστος στην αιωνιότητα, αλλά κυρίως μια θεατρική σκηνή.

Ένας χώρος συναυλίας όπου κάθε άτομο εκπαιδεύεται στην εκτέλεση της παρτιτούρας του με αξιοπρέπεια και κάλλος, χάριν των ανθρώπων και του Θείου.

Παρόμοια θεωρείται η σχέση μεταξύ κυρίου και υπηρέτη. Συνήθως, όπου προκύπτει ανάλογη σχέση, ο υπηρέτης είναι άτομο ολιγότερο εξελιγμένο από τον κύριό του. Εμφανίζεται συνεπώς στη συγκεκριμένη οικογένεια, προκειμένου να λάβει την απαραίτητη για την εξέλιξη του βοήθεια από μια παλαιότερη ψυχή. Η ύπαρξη ενός υπηρέτη στην οικία δεν είναι τυχαίο γεγονός. Λαμβάνει φυσικά έναν μισθό από εμάς, αλλά αυτό δεν αναιρεί τον «καρμικό δεσμό» μαζί του. Ο υπηρέτης είναι μια αδελφή ψυχή, συνήθως νεότερη από εκείνη του κυρίου του, γεγονός που οφείλουμε να μην παραγνωρίζουμε απλώς επειδή υφίσταται κάποια οικονομική συναλλαγή μεταξύ των δύο. Οι ψυχές αυτές καταφθάνουν για να εκπαιδευτούν σε ένα υψηλότερο ιδανικό ζωής, το οποίο δεν θα εκμάθαιναν αν δεν έρχονταν σε επαφή με τους κυρίους τους.

Η καθαριότητα, η μεθοδικότητα, η ευσυνειδησία, η γενναιοδωρία, η αβροφροσύνη, η ευγενική συμπεριφορά, είναι παραδείγματα εκπαίδευσης που ο κύριος οφείλει να επιδειξει στην συνείδηση του νεότερου αδελφού του, του υπηρέτη. Οφείλουμε να εκπαιδεύσουμε τον αδελφό μας αυτόν με το παράδειγμά μας, αλλά δίχως να απαιτούμε ιδανική συμπεριφορά εκ μέρους του, δεδομένου ότι ο ίδιος είναι νεότερος ως ψυχή. Ο κύριος οφείλει να είναι υπομονετικός και να αντιμετωπίζει τον υπηρέτη του με κατανόηση. Με πνεύμα συναινετικής συνεργασίας να προσπαθεί να ανασύρει από αυτόν το καλύτερο δυνατόν. Ένας υπηρέτης μπορεί να εκπαιδευτεί στην ανάπτυξη αρκετών αρετών, οι οποίες, υπό καλύτερες προϋποθέσεις σε μια μελλοντική ενσάρκωσή του, θα τον οδηγήσουν σε σημαντικές πράξεις. Αντιθέτως, όσοι εξ ημών, που είμαστε σε αυτήν την ενσάρκωση οι κύριοι, δε έχουμε ακόμη καλλιεργήσει αυτές τις αρετές, θα επιστρέψουμε στην επόμενη ως υπηρέτες.

Εκείνος που μόχθησε σκλάβος, ίσως επιστρέψει πριγκίπας, γιατί κέρδισε αξία και αρετή.

Εκείνος που κυβέρνησε βασιλιάς, ίσως περιπλανηθεί στη γη κουρλής, για όσα έπραξε και όσα δεν έπραξε.

Κατοικίδια ζώα που ζουν κοντά σε μια οικογένεια ή μέσα σε αυτήν, δεν είναι τόσο ασήμαντα ως μέλη της, όπως συνήθως φαντάζονται οι άνθρωποι. Θεία Ζωή εγκλείεται στο ζώο όπως και στον άνθρωπο, αν και σε πρώιμο στάδιο και συνεπώς λιγότερο εξελιγμένο. Διαμέσου της επαφής του με τον άνθρωπο όμως, εξελίσσεται περισσότερο. Καθήκον απέναντι στα κατοικίδια μας είναι να απαλύνουμε την άγρια φύση τους, εμφυτεύοντας μέσα τους ανθρώπινες ιδιότητες στοργής και αφοσίωσης. Τοιουτοτρόπως, το μεν ζώο προσφέρει την δύναμη του στην υπηρεσία μας, εμείς δε οφείλουμε να την χειριστούμε καταλλήλως, με στόχο την εκπαίδευσή του προς την μελλοντική του πορεία ως ανθρώπινο πλάσμα. Διότι η ζωή που σήμερα ενοικεί στο ζώο, θα εξελιχθεί κάποτε και θα μεταπηδήσει στο ανθρώπινο είδος.

Καλλιερμώντας την διάνοια του σκύλου μας με την κατάλληλη εκπαίδευση, ας μην το πράξουμε ενδυναμώνοντας τα ζωώδη ένστικτά του, όπως όταν καθοδηγούνται να κυνηγούν άλλα πλάσματα. Η υπηρεσία που μας προσφέρει ένας σκύλος πχ, ας ανταμείβεται με την καλλιέργεια των δυνατοτήτων που συμβάλλουν όχι στην ανάπτυξη της ταχύτητάς του, αλλά στην εξέλιξή του ως μελλοντικό ανθρώπινο πλάσμα. Μια κατοικίδια γάτα προφανώς αποτελεί καλό κυνηγό ποτικών, αλλά δεν είναι αυτός ο λόγος για τον οποίο οδηγήθηκε από το Θείο Σχέδιο στην οικογένειά μας. Αν εκπαιδεύουμε άλογα, ας μην έχουμε ως στόχο την ανάπτυξη της ταχύτητάς τους για αγώνες ή κυνήγι.

Σε γενικές γραμμές, όσον αφορά στις σχέσεις μας με τα κατοικίδια, η Θεοσοφία παραδίδει ότι έχουν οπωσδήποτε αποσταλεί σε εμάς προκειμένου να εξαλειφθούν όσο το δυνατόν περισσότερο τα άγρια ένστικτά τους, ώστε να εμφυτευθούν στη θέση τους ανθρώπινες ιδιότητες. Διότι εκείνο που σήμερα ζει ως ζώο, μια ημέρα θα ζήσει ως άνθρωπος. Ακριβώς όπως ο σημερινός άνθρωπος θα αποβεί κάποια ημέρα θεός. Όποιος βοηθά τη Θεία Ζωή να πορευτεί γοργά στην ανοδική κατεύθυνσή της, βοηθά την Εξέλιξη με τον καλύτερο τρόπο όλων.

(Συνεχίζεται)

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΥΗΣΗ ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΓΝΩΣΗ

Μιχαήλ Γρηγορίου

Σε κάθε μυσταγωγικό τάγμα, η μύηση αποτελεί σταθμό και ορόσημο στη ζωή κάθε μέλους. Αυτό είναι σαφέστατα ένα θέμα πολύπλοκο και πολυεπίπεδο, στο οποίο είναι απαραίτητο όλοι οι μνημένοι να εντρυφήσουν για να το κατανοήσουν ευκολότερα. Έτσι ώστε να μπορέσουν να προχωρήσουν στην μνητική ατραπό την οποία επέλεξαν, και να ανυψωθούν σταδιακά σε ένα υψηλότερο συνειδησιακό επίπεδο από αυτό στο οποίο βρίσκονταν όταν ξεκίνησαν την πορεία τους. Επειδή η εσωτερική αλήθεια καλύφθηκε με επάλληλα πέπλα, έγινε απρόσιτη στα μάτια των περισσότερων ανθρώπων. Έτσι δημιουργήθηκαν διαφορετικοί κύκλοι και η Γνώση κομματιάστηκε στα δύο-τουλάχιστον.

Ο εξωτερικός κύκλος διατήρησε, ανέπτυξε και καλλιέργησε την ακαδημαϊκή γνώση, ενώ οι κύκλοι των μνημένων διαφύλαξαν την εσωτερική και απόκρυφη γνώση, την απόκρυφη επιστήμη και τον πυρήνα της αλήθειας. Ενδεχομένως θα έπρεπε να αναλύσουμε ετυμολογικά την λέξη «μύηση». Παράγεται από την ρίζα «μυ». Μυώ σημαίνει κλείνω το στόμα και τα μάτια, άρα σημαίνει την σιωπή. Οι αντίστοιχοι όροι των αρχαίων Ελλήνων ήταν «μύηση», «μυσταγωγία» αλλά και «τελετή», που είναι συγγενής με το «τελευτή», δηλαδή το τέλος, το κορύφωμα μιας πράξης. Στα σανσκριτικά υπάρχει μια ρίζα *mus* που σημαίνει «ενεργείν εν κρυπτώ». Συγγενής είναι ενδεχομένως και η λατινική λέξη *mutus* που σημαίνει άφωνος ή σιωπηλός.

Η λέξη «μύηση» στις λατινογενείς γλώσσες προέρχεται από την λέξη *initiatio*, η οποία σημαίνει «μύηση» και «τελετή μυστηρίων». Παράγεται από το ρήμα *initio* που σημαίνει μυώ, μυσταγωγώ, αλλά και άρχομαι, ενώ *initia* (πληθυντικός) είναι τα ιερά, οι τελετές και τα

μυστήρια, ειδικά της Δήμητρας. Οι παραπάνω όροι είναι συγγενείς με το ρήμα ίπεο, που σημαίνει τόσο άρχομαι όσο και εισέρχομαι, διεισδύω σε κάτι. Άρα η μύηση έχει διπλή έννοια. Είναι η αρχή ενός καινούργιου δρόμου που ανοίγεται στα μάτια του μνημένου, ενός καινούργιου τρόπου ζωής, και ο σκοπός του ταυτίζεται με την κάθαρση του υποψήφιου μύστη και τη διεύρυνση της συνειδητότητάς του.

Μπορεί κανείς να ορίσει την μύηση ως μια διαδικασία που έχει ως στόχο να βιώσει το άτομο το πέρασμα από μια κατάσταση που θεωρείται κατώτερη, σε μια ανώτερη κατάσταση. Αυτή η μεταμόρφωση του βέβηλου σε μνημένο επιτελείται μέσω μιας σειράς συμβολικών πράξεων, των τυπικών, που κατά βάση αποτελούνται από σωματικές και ηθικές δοκιμασίες. Αποτελούν την υλοποίηση ενός μύθου ή, καλύτερα, την δραματοποίηση του θανάτου και της επακόλουθης ανάστασης. Τι είναι λοιπόν Μύηση; Πρέπει να γίνει μια διάκριση μεταξύ της διαδικασίας, δηλαδή της λειτουργικής τελέσεως, και του σκοπού της. Η προπαρασκευή αποτελείται από μια σειρά ελέγχων και δοκιμασιών του μυστούμενου, ώστε να καθοριστεί αν είναι άξιος ανυψώσεως σε ένα ανώτερο θρησκευτικό ή κοινωνικό επίπεδο. Ακόμη, αυτή η προπαρασκευή είναι μια μορφή καθοδήγησης, μια διδασκαλία εξειδικευμένης γνώσεως με συμβολική συνήθως μορφή.

Την λειτουργική άποψη της μύησης αποτελεί η δομή του τυπικού της. Η σημασία της δοκιμασίας του μυστούμενου παρουσιάζεται στον ίδιο με δραματική μορφή. Δηλαδή, ο σκοπός της και όλα όσα αναμένονται από τον μυστούμενο γίνονται στοιχεία μιας παράστασης. Αυτή η μορφή μύησης επιδρά συγκινησιακά στο άτομο. Κάτι τέτοιο δεν θα συνέβαινε με έναν διαλεκτικό ή ρητορικό λόγο. Σκοπός των δραματοποιημένων περιστατικών της μύησης είναι να επενεργήσουν σε ολόκληρο το συγκινησιακό φάσμα του ατόμου. Μπορούν για παράδειγμα να προκαλέσουν φόβο ή αγωνία, στιγμιαία κατάθλιψη και τελικά ευχαρίστηση που φθάνει ως την έκσταση.

Η αληθινή εσωτερική μύηση, όπως τελείται σήμερα από αδελφικά τάγματα μυστικιστικής, φιλοσοφικής και μεταφυσικής φύσεως, ενσωματώνει αυτές τις θεμελιώδεις αρχές. Τα ίχνη των εν λόγω αρχών μπορούμε να ανακαλύψουμε σε όσα διεξάγονταν στην αρχαία Αίγυπτο, την Ρώμη και την Ελλάδα, αλλά ακόμη και στους κόλπους ορισμένων οργανώσεων του μεσαίωνα. Η εισδοχή στις αρχαίες μυστηριακές σχολές έπαιρνε πάντοτε την μορφή της μύησης. Η ειδική εκείνη γνώση που θα μεταδιδόταν στον υποψήφιο, θεωρείτο υψηλής ιερής φύσεως. Θεωρείτο ότι είχε θεία προέλευση και αποκαλυπτόταν μέσω των μαντείων και των ιερέων. Έτσι η μύηση στον αρχαίο της χαρακτήρα συσχετιζόταν άμεσα με την θρησκεία, την μεταφυσική και με αυτό που ορίζουμε ως ηθική φιλοσοφία.

Το αντικείμενο της μύησης περιστρεφόταν γύρω από τα μυστήρια της εποχής. Τα μυστήρια όμως που ακόμη και σήμερα αποτελούν πρόκληση για την λογική, την νοημοσύνη και την φαντασία του σύγχρονου ανθρώπου, είναι: Η καταγωγή του σύμπαντος και του ανθρώπου, η φύση της γέννησης και του θανάτου, οι εκδηλώσεις των φαινομένων της Φύσεως και της ζωής. Όλη αυτή η γνώση μεταδιδόταν στον μυσούμενο με την χρήση ρητών και συμβόλων, ή με τελετουργικές παραστάσεις που είχαν ως σκοπό να τον φωτίσουν σχετικά με αυτά τα μυστήρια. Και επειδή η γνώση ήταν ιερή και όσια, δεν έπρεπε να μολυνθεί από την αποκάλυψή της σε άτομο αμήτο, απροετοίμαστο και ακατάλληλο. Γι' αυτό οι υποψήφιοι έδιναν επίσημους όρκους ότι ποτέ δεν θα κοινολογούσαν τις εμπειρίες τους από την μύηση.

Πολλά έχουν ακουστεί από το γεγονός ότι τέτοιες μύησεις γίνονταν πριν χιλιάδες χρόνια στην Αίγυπτο. Χάρη όμως στους ιερούς εκείνους όρκους ουσιαστικά ελάχιστα έχουν φθάσει σήμερα έως εμάς, ως αυθεντικό υλικό ενδεικτικό των αληθινών τελετουργιών εκείνων των μύησεων. Τα μεγάλα πνεύματα που ενσαρκώθηκαν κατά καιρούς στην Γη όπως ο Ορφείας, ο Ερμής Τρισμέγιστος, ο Βούδας, ο Πυθαγόρας, ο Χριστός και μια χορεία από εμπνευσμένους μαθητές τους, συστηματοποίησαν την αλήθεια και την δίδαξαν, πάντα κρυμμένη κάτω από σύμβολα και αλληγορίες, στα λεγόμενα Μυστηριακά Τάγματα.

Αρχικά ο μνημένος θα δει να αναπτύσσονται όλες οι φυσικές ή υπερφυσικές ικανότητες που είναι λανθάνουσες στον ανθρώπινο ον. Αυτά είναι τα «ελάσσονα μυστήρια» των Ελλήνων. Υπάρχουν και τα

«μείζονα μυστήρια», στα οποία είχαν πρόσβαση μόνο όσοι ήταν προορισμένοι για αυτά. Τα μυστήρια αυτά έχουν ως στόχο την θέωση του adeptus, ο οποίος έχει προηγουμένως περάσει από τα ελάχιστα μυστήρια. Όπως λέει ο Ρενέ Γκενόν, «δεν πρόκειται για την διδασκαλία της επικοινωνίας με άλλα όντα αλλά για την προσέγγιση και την πραγμάτωση μιας τέτοιας υπερατομικής κατάστασης, όχι φυσικά ως ανθρώπινο ον –πράγμα που θα ήταν ασφαλώς παράλογο. Όμως το ανθρώπινο ον που εκδηλώνεται σε μια συγκεκριμένη κατάσταση ως άτομο, διαθέτει και τις δυνατότητες που χαρακτηρίζουν όλες τις άλλες καταστάσεις».

Η μύηση λοιπόν είναι μια εσωτερική πραγμάτωση, η πραγμάτωση μιας δυνατότητας που το άτομο είχε εν δυνάμει μέσα του. Είναι μια αφύπνιση. Η μύηση είναι μια μόνο ανάμεσα στις δυνατότητες. Η αφύπνιση ορίζεται με ακρίβεια από τον Τζούλιους Έβολα: «Πρόκειται για μια συνειδητοποίηση της γνώσης μέσω ενός είδους ανοίγματος των ματιών, όπως μετά από μια χειρουργική επέμβαση το μάτι που ήταν τυφλό ξανανοίγει και βλέπει». Σύμφωνα με ένα βουδιστικό κείμενο, το Μαγχίμα-Νίκεϋ, ο Βούδας διατυπώνει μια κεφαλαιώδους σημασίας αλήθεια με τα λόγια: «Η άποψη είναι μια ασθένεια, ένα καρκίνωμα, μια αιτία οδύνης. Εκείνος που έχει ξεπεράσει κάθε γνώμη ονομάζεται αφυπνισμένος».

Ο Τζούλιους Έβολα σχολιάζει: «Ο σοφός δεν είναι λοιπόν ο οπαδός συστημάτων, δεν γνωρίζει δόγματα. Έχοντας εμβαθύνει στις απόψεις που είναι διαδεδομένες μεταξύ των ανθρώπων, παραμένει αδιάφορος απέναντι στις θεωρητικές υποθέσεις, τις αφήνει για τους άλλους. Παραμένει ήρεμος ανάμεσα στους ταραγμένους, δεν συμμετέχει στις λογομαχίες εκείνων που ισχυρίζονται ότι μόνο αυτό ή εκείνο είναι η αλήθεια, δεν θεωρεί τον εαυτό του ούτε ίσο ούτε κατώτερο από τους άλλους». Ένα άλλο βουδιστικό κείμενο, το Ντίγκα-Νίκεϋ, ορίζει τον μνημένο ως εξής: «Υπάρχουν βαθιά πράγματα που είναι δύσκολο να τα κατανοήσεις, που γεννούν την ηρεμία, πράγματα ευτυχισμένα, που δεν είναι ιδιαίτερα κατάλληλα για να συλλαμβάνονται με την λογική σκέψη, και μόνο ο μνημένος μπορεί να τα καταλάβει. Ο σοφός (ο αφυπνισμένος) παρουσιάζει αυτά τα πράγματα αφού τα έχει δει και συνειδητοποιήσει ο ίδιος μέσα από μια διεύρυνση της συνειδητότητας».

Αλλά τι εννοούμε όταν λέμε διεύρυνση της συνειδητότητας; Λέμε πως ο άνθρωπος έχει «συνείδηση ύπαρξης», από την στιγμή που

μπορεί να ξεχωρίζει τον εαυτό του από τα γύρω αντικείμενα και να τοποθετείται μέσα στον χώρο και τον χρόνο. Αλλά πιθανόν αυτό να συμβαίνει και στα ζώα. Τι είναι εκείνο που ξεχωρίζει στον άνθρωπο; Ποια είναι η αληθινή σημασία της έκφρασης «συνείδηση εαυτού» και του αρχαίου ρητού «γνώθι σεαυτόν»; Ασφαλώς όχι αυτή που εξωτερικά καταλαβαίνουμε. Η συνείδηση του εαυτού είναι κάτι πολύ δύσκολο και μεγάλο. Η ανθρωπότητα ζει και σκέφτεται στα κατώτερα πεδία και οι άνθρωποι ταυτίζουν τον εαυτό τους με το υλικό τους σώμα. Πολύ λίγοι έχουν συνείδηση του πραγματικού «Εγώ», του θείου σπινθήρα που υπάρχει μέσα μας.

Στην ένωση με τον πραγματικό εαυτό, και κατ' επέκταση στην ταύτιση με το Θεϊόν, οδηγεί η Μυητική Ατραπός. Είναι λοιπόν η μύηση διεύρυνση και επέκταση της πνευματικής και ψυχικής υποστάσεως του ανθρώπου, είναι έξαρση των νοητικών και ψυχικών αρετών του, είναι κατάκτηση των λεπτότερων γνωστικών μέσω και υπερβατικών δυνάμεων. Η μύηση δεν είναι το σύνολο των τελετουργιών και δεν συνίσταται στην μάθηση από τρίτους, μεγάλων και απόκρυφων μυστηρίων, αλλά το αποτέλεσμα που έχει αυτή η μετάδοση στην ανθρώπινη συνειδητότητα. Το μεγαλύτερο μυστήριο, αδελφές και αδελφοί μου είναι ο άνθρωπος και κατ' επέκταση η Φύση.

Για να λάβει την μύηση ο υποψήφιος πρέπει να επιδείξει τα κατάλληλα προσόντα. Πρέπει να δείξει απαρέσκεια για τον πεζό τρόπο ζωής, να επιθυμεί να αποκτήσει νέες ικανότητες και να επιτύχει μια μεταστροφή στον τρόπο σκέψης και στις υποθέσεις της ζωής του. Ο σκοπός του πρέπει να βρίσκεται σε συμφωνία με την μεγάλη αξία που συνδέεται με την γνώση και την ισχύ που θα λάβει από την Μύη-

σή του. Πρέπει με έλεγχο και προετοιμασία να επιδείξει μια ετοιμότητα, για να λάβει την μεγάλη τιμή που πρόκειται να του απονεμηθεί. Αυτή η ετοιμότητα συμπεριλαμβάνει ηθική αγνότητα, ικανότητα να κατανοεί και, κατά ορισμένους, κάποια φυσικά προσόντα όπως πχ. μια ικανοποιητική κατάσταση υγείας. Ψυχολογικά, τα στοιχεία της μύησης όσον αφορά το άτομο, είναι:

Α. Η προσφυγή στην ενδοσκόπηση, η διαδικασία της ειλικρινούς ανάλυσης του εαυτού του και της ζωής του, η κατάληξη σε ένα συμπέρασμα όσον αφορά τις ανεπάρκειες και τις ανάγκες του, είτε είναι πνευματικές, είτε ηθικές ή νοητικές.

Β. Η γέννηση μέσα στο άτομο του πόθου να πετύχει το ιδεώδες, που γι' αυτόν θα είναι να ξεπεράσει τις ατέλειές που συνειδητοποίησε μέσα στην ίδια του την φύση.

Γ. Η απόσπαση από το άτομο ιερών δεσμεύσεων, μιας υπόσχεσης που δίδεται είτε προς τον εαυτό του είτε προς τους άλλους, ότι θα μοχθήσει να πραγματοποιήσει τους πόθους του παρά τις οποιεσδήποτε θυσίες που ίσως χρειαστεί να κάνει.

Η δομή όλων των αληθινών μνητικών τελετουργιών, με τις οποίες πρόκειται να εισαχθεί κάποιος στα μυστήρια ή την εξαιρετη γνώση, αποτελείται από τέσσερα στοιχεία. Το πρώτο είναι γνωστό ως χωρισμός. Αποτελείται από ένα τυπικό με το οποίο εντυπώνεται στον υποψήφιο το γεγονός ότι πρόκειται να συμβεί μια μεταμόρφωση της συνειδητότητας, μια αλλαγή στον τρόπο σκέψης και διαβίωσής του. Πρόκειται να εγκαταλείψει το παλιό καθεστώς σκέψης και δράσης. Αυτός ο χωρισμός από την παλαιά τάξη πραγμάτων συχνά προκαλείται με την κάλυψη των ματιών του υποψήφιου, ή αναγκάζοντάς τον να εισέλθει σε έναν σκοτεινό θάλαμο όπου σκοπίμως μπορεί να υπάρχει πολύς θόρυβος, έτσι ώστε να αναπαρίσταται το χάος της αλλαγής και της μετάβασης από την μια κατάσταση στην άλλη.

Το δεύτερο στοιχείο είναι η τελετή της εισόδου. Ο υποψήφιος, με διάφορες πράξεις αναγκάζεται να συνειδητοποιήσει ότι εισέρχεται τώρα σε ένα ανώτερο πεδίο σκέψης, δηλαδή ότι ξαναγεννιέται η συνειδητότητά του. Πρέπει να φθάσει να γνωρίσει ότι άφησε πίσω του τις παλαιές του ιδέες και τους εσφαλμένους τρόπους, και ότι ανυψώθηκε σε μια πιο συνετή πρόσληψη και εκτίμηση της ύπαρξης. Μπορεί κατά την διάρκεια της τελετουργίας αυτής, πραγματικά να εγερθεί μέσα από μια σαρκοφάγο ή ένα φέρετρο, που συμβολίζει τον θά-

νατο των παλαιών ιδεών και την αναγέννηση σε ένα πεδίο προοδευμένης σκέψης. Τρίτο μέρος είναι η τελετή της επιδείξεως. Αποκαλύπτονται στον μνημένο τα ιερά σημεία και σύμβολα, κανόνες διαγωγής και αλήθειες της νέας γνώσης με την οποία είναι εμπιστευμένος. Αυτά τα σημεία συχνά υποδηλώνουν την μάθηση που πρόκειται να του μεταδοθεί καθώς θα προοδεύει μέσω των μυστηρίων.

Το τέταρτο θεμελιώδες μέρος της τελετής είναι η επανείσοδος. Είναι μια προετοιμασία για την πραγματική επιστροφή του μνημένου για μια ακόμη φορά στον βέβηλο κόσμο από τον οποίο ήλθε. Στην αρχή αποσπώνται από αυτόν επίσημες δεσμεύσεις. Πρέπει δηλαδή να υποσχεθεί ότι θα κρατήσει κρυφή την εμπειρία του. Του λέγεται επίσης να εφαρμόζει τις εμπειρίες του αυτές στην καθημερινή ζωή, γιατί παρόλο που επιστρέφει στον υλικό κόσμο αφού προηγουμένως ξαναγεννήθηκε, η πνευματική και διανοητική του ζωή υπέστη μια μετουσίωση και πρέπει να ζήσει σύμφωνα με αυτήν τη νέα φωτισμένη κατάσταση. Μπορούμε έτσι να δούμε ότι θεμελιωδώς η μύηση αρχίζει μέσα στην διάνοια και την συγκινησιακή φύση του ατόμου.

Ο μνημένος πρέπει να είναι οξυδερκής ως προς τον εαυτό του. Δεν μπορεί να είναι αυτόρεσκος ή ικανοποιημένος με όσα έχει πετύχει, αλλά να ποθεί να υψωθεί πάνω από την τωρινή ηθική και νοητική του κατάσταση. Να επιθυμεί βελτίωση του εαυτού, να αναζητεί εκείνες τις καταστάσεις, εκείνα τα πράγματα που θα συμβάλλουν στην ηθική, διανοητική και ψυχική ικανοποίησή του. Η αληθινή μύηση είναι βασικά μυστικιστικής φύσεως. Είναι η ανύψωση της συνειδητότητας, δια της οποίας συμβαίνει μια μεταμόρφωση της εκδηλωμένης προσωπικότητας. Ο εαυτός πρέπει να φωτιστεί, να προικισθεί με νέα γνώση, δια της οποίας νέοι ορίζοντες κατανόησης και επιτευγμάτων αποκαλύπτονται σε αυτόν. Μέχρι δε να υπάρξει αυτή η ψυχική, νοητική, συγκινησιακή ικανοποίηση, το άτομο δεν έχει μνηθεί.

Οι εξωτερικοί τύποι, το τυπικό που αποτελείται από πράξεις όπως η γονυκλισία, οι περιοδείες, η μουσική, το λιβάνι, οι ψαλμοί και όλα αυτά, είναι κυρίως συμβολικοί. Οι τελετουργίες, η μνητικές τελετές, οι φράσεις του τυπικού, τα σύμβολα, οι αλληγορίες, οι χειρονομίες, τα προφερόμενα ονόματα, είναι μέσα αφύπνισης του πνεύματος, είναι ερεθισμοί που θα κεντρίσουν τον μούμενο να εργασθεί και να αποκτήσει την αληθινή μύηση. Απεικονίζουν την σημασία των όψεων της μύησης. Υπαινίσσονται καταστάσεις της διάνοιας, από τις οποίες θα πρέπει να περάσει η συνειδητότητα του υποψήφιου. Στην πραγματικότητα, αυτά τα εξωτερικά στοιχεία

έχουν ως σκοπό να βοηθήσουν ψυχολογικά ώστε να δημιουργηθεί η κατάλληλη συνειδητή κατάσταση ή ψυχική εμπειρία, μέσω της οποίας ο υποψήφιος μνείται πραγματικά και εσωτερικά. Μέχρι να εδραιωθεί αυτή η κατάσταση συνειδητότητας και να γίνει μια εσωτερική, συνεχής και κυρίαρχη εμπειρία, δεν υπάρχει πραγματική μύηση παρά την οποιαδήποτε πολύπλοκη τελετουργία.

Η μύηση πρέπει να είναι κάτι παραπάνω από μια νοητική ή διανοητική εμπειρία. Μια λογική παρουσίαση του συμβολισμού και μια ερμηνεία των φιλοσοφικών αρχών δεν αρκούν. Πρέπει να υπάρξει μια εσωτερική εμπειρία και μια συγκινησιακή ανάταση, ένα είδος πνευματικής αναγέννησης, μέσω της οποίας το άτομο αισθάνεται να συντελείται μια αλλαγή εντός του και όχι μόνο στο εξωτερικό περιβάλλον. Εκτός από σπάνιες εξαιρέσεις, η αυτομύηση δεν είναι δυνατή. Δεν μπορεί κανείς να μνηθεί παρά μόνο μέσα σε μια οργάνωση που πληροί τις ανάλογες προϋποθέσεις, και της οποίας τα τυπικά και οι μύθοι ανάγονται στην αρχαιότητα. Μια τέτοια οργάνωση μεταδίδει μια πνευματική επιρροή. Σύμφωνα με τον Ρενέ Γκενόν, το μόνο που μπορεί κανείς να διδαχθεί είναι οι προπαρασκευαστικές μέθοδοι, για να φθάσει στην κατάσταση του μνημένου. Αυτό που μπορεί να λάβει από έξω, είναι βασικά μια βοήθεια, ένα στήριγμα που διευκολύνει πολύ το απαιτούμενο έργο και εξοστρακίζει τα ενδεχόμενα εμπόδια και κινδύνους.

Το μνητικό μυστικό συνεπώς είναι άρρητο και δεν μπορεί να μεταδοθεί. Δεν μαθαίνει κανείς κάποια μυστηριώδη πράγματα αλλά τα βιώνει. Αυτό το είχε ήδη πει ο Αριστοτέλης αναφερόμενος στα Ελευσίνια Μυστήρια. Η επιρροή που δέχεται ο μνημένος είναι σταδιακή, και γι' αυτό μιλάμε για μνητική οδό. Η οδός αυτή είναι ανάλογη με την αλχημιστική διεργασία, με το Μεγάλο Έργο που αποτελείται από τον εξαγνισμό, την φώτιση και την αποκατάσταση (Reintegration). Τα τυπικά είναι ό,τι απέμεινε από την Χαμένη Σοφία μετά από μια καταστροφή σε ανθρώπινο και κοσμικό επίπεδο, την οποία η ιουδαιοχριστιανική παράδοση αποκαλεί αδαμική πτώση. Όπως πολύ ωραία είπε ο Πέρσιγκουτ, η αντανάκλαση της Πρωταρχικής Γνώσης στην καρδιά του ανθρώπου μοιάζει με εικόνα σε σπασμένο καθρέπτη, και η παραμόρφωσή της μεγαλώνει επειδή το καθένα από τα διασκορπισμένα κομμάτια του εξετάζεται σαν κάτι το ξεχωριστό.

Οι Ροδόσταυροι το συμβόλισαν αυτό με την Εσωτερική Εκκλησία ή το Άγιο Βασίλειο, την Άγια Αυτοκρατορία. Χαρακτηριστικό

είναι το παρακάτω απόσπασμα για την μύηση: «(..) ο μνημένος έχει σε κάποιες δεδομένες χρονικές στιγμές την δυνατότητα να αποστασιοποιηθεί από τον εαυτό του, να κατέβει πέρα από το κατώφλι, όλο και πιο βαθιά στα σκότη της δύναμης όπου εδράζεται το σώμα. Εκεί όπου η δύναμη αυτή χάνει το όνομα και την ατομικότητά της. Τότε έχει κανείς την αίσθηση ότι αυτή η δύναμη διευρύνεται, παίρνει ξανά στους κόλπους της το Εγώ και το μη-Εγώ. Κυριεύει ολόκληρη την Φύση, μεταφέρει μυριάδες όντων σαν να ήταν μεθυσμένα ή τρελά, τα οποία εμφανίζονται με άπειρες μορφές. Είναι μια δύναμη ακατανίκητη, άγρια, ανεξάντλητη, ακάματη, απεριόριστη, που την κατακαίει μια αιώνια ανεπάρκεια και στέρηση.

«Όποιος καταλήξει σε αυτή την τρομακτική αντίληψη, που μοιάζει με άβυσσο που ξεπροβάλλει απρόοπτα μπροστά του, προσεγγίζει το μυστήριο της σασάρα βιώνοντας και κατανοώντας το δόγμα του μη-Εγώ. Το πέρασμα από την ατομική στην σασαορική συνειδητότητα, με ανάκτηση των άπειρων δυνατοτήτων της ύπαρξης, τόσο των καταχθόνιων όσο και των ουράνιων, αποτελεί την βάση της διδασκαλίας για την αφύπνιση. Δεν πρόκειται για μια φιλοσοφία αλλά για μια εμπειρία».

Υπάρχουν βέβαια και ερμηνείες για την αναμόρφωση της προσωπικότητας, οι οποίες αναμφίβολα θα ικανοποιήσουν τους περισσότερους πιο πολύ από όσες παρατέθηκαν. Πρόκειται για τις ερμηνείες της Ψυχολογίας του Βάθους που θεμελίωσε ο Καρλ Γκούσταβ Γιουνγκ. Ωστόσο οι μεν δεν έρχονται σε αντίφαση με τις δε. Απλά κινούνται σε παράλληλα επίπεδα, όπου οι εσωτερικές ερμηνείες βρίσκονται πιο πάνω. Μια από τις καλύτερες μαθήτριες του Γιουνγκ, η διάσημη γραφολόγος Άνια Θέιλχαρντ, εξετάζει το ζήτημα στο έργο της «Ψυχή και Γραφή»:

«Στον Γιουνγκ χρωστάμε την ανακάλυψη ότι μια ενδοσκόπηση του ασυνείδητου και των εκδηλώσεών του, των ονείρων, μπορεί να οδηγήσει σε μια πνευματική εξέλιξη που ακολουθεί δρόμους γνωστούς από την αιωνιότητα. Όπως για παράδειγμα η γιόγκα ή οι αρχαίες μύσεις. Στην διάρκεια αυτής της εξέλιξης, το κέντρο του ψυχισμού μετατοπίζεται. Το εμπειρικό Εγώ, που είναι υποκειμενικό και διαμορφωμένο από τις επήρειες της προσωπικής ζωής, δίνει την θέση του σε έναν διαφορετικό πυρήνα. Ολόκληρη η προσωπικότητα μεταμορφώνεται».

Η μεταμόρφωση αυτή, μας λέει, οφείλεται στην βαθύτερη διεύθυνση του συνειδητού στα σκοτάδια του ασυνείδητου, που τότε ξεπροβάλλει στο φως της συνειδητότητας. Το συνειδητό και το ασυνείδητο –που τόσο συχνά βρίσκονται σε σύγκρουση– ενώνονται και αποκτούν ένα νέο προσανατολισμό, μια νέα αρμονία που προσφέρει στο άτομο μια αίσθηση πληρότητας. Μέσα του αποκαλύπτονται πηγές ενέργειας, δημιουργικότητας και ευτυχίας, άγνωστες έως τότε, καθώς ο αμύητος δεν απωθεί μόνο τα οδυνηρά και κατώτερα στοιχεία της φύσης του αλλά πολλές φορές απωθεί και το καλύτερο κομμάτι του εαυτού του. Το ενδιαφέρον του ατόμου, που μέχρι τότε ήταν επικεντρωμένο στην ρεαλιστική ανακάλυψη και την κατάκτηση του κόσμου, αποσύρεται όλο και πιο πολύ με κατεύθυνση το αόρατο κέντρο της προσωπικότητας, τον Ανώτερο Εαυτό.

Στη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, η ψυχική ενέργεια δεν διακόπτεται ούτε απωθείται, παρά διοχετεύεται σε μια άλλη κατεύθυνση. Χάρη στον μαγνητισμό του, ο εαυτός έλκει τη λίκμπινο (δημιουργική δύναμη, δύναμη της αγάπης) και αποκολλάται όλο και πιο πολύ από τα άλλα ψυχικά στοιχεία. Το άτομο συχνά εκπλήσσεται βλέποντας να μεγαλώνει η αντικειμενικότητά του. Παρατηρεί αποστασιοποιημένα τον εαυτό του, είναι υπεράνω των αντιθέσεων και των συναισθηματικών συγκρούσεών του, καθώς και των προβλημάτων που μέχρι τότε φάνταζαν ανεπιλύτα.

Ο Εαυτός είναι ένα πολύ ισχυρό κέντρο που δεν κατασκευάζεται αλλά αποκαλύπτεται. Στην Ινδουιστική φιλοσοφία παρομοιάζεται με ένα κομμάτι αλάτι. Άλλα σχετικά σύμβολα είναι ο κύκνος, το άνθος του λωτού, ο κρύσταλλος, το απόρθητο φρούριο, το χρυσό άνθος. Στον Χριστιανισμό, ο Χριστός είναι εκείνος που γίνεται το νέο κέντρο της ανθρώπινης ψυχής. Κάθε ον που έχει βιώσει μια πνευματική αποκάλυψη, γνωρίζει αυτήν την αντιστροφή όλων των αξιών και την διοχέτευση όλων των ενδιαφερόντων του σε μια νέα κατεύθυνση.

«Από τότε, το εμπειρικό Εγώ με τις επιθυμίες και τους φόβους του, με όλες οι εκδηλώσεις της συγκινησιακής ζωής, παραχωρεί προοδευτικά την θέση του σε ένα κέντρο που ακτινοβολεί μέσα στην νέα ύπαρξη μια ατμόσφαιρα ειρήνης και ηρεμίας. Ο ρυθμός της ζωής έχει αλλάξει. Η Άνιμα και ο Άνιμους μετασχηματίζονται ή προβάλλονται χάνοντας τον πιεστικό χαρακτήρα τους. Ο συμβολισμός αυτού του φαινομένου ποικίλλει στις διάφορες θρησκείες, φιλοσοφίες και πολιτισμούς. Η ψυχολογική διαδικασία όμως παραμένει η ίδια».

Το νόημα της τέχνης

Σωτήρης Νικολακόπουλος

Μέσα στο καζάνι της ζωής έριξα χολή και ξύδι.
Μουσική με μάγεψε πέλαγα αστεριών
Κι ανάμεσα στην βουή και την φωτιά
Άκουσα την μελωδία της αγάπης.
Εκεί άνθισε ένα ρόδο, ολόφωτα τα χίλια πέταλά του
Σμαράγδια ρουμπίνια σμύρνα και χρυσός.
Στη θεά αναρωτήθηκα
Θα φτάσω το όνειρο αυτό;

Ανθός του Ρόδου αγνή μήτρα που ανθίζει
Και καλύπτει κάθε άλλη επάνθιση.
Ιερό ρόδο πάνω από το κέντρο της Γης,
Ανθός με χίλιες μυρωδιές
Δεύτερη όραση προμετωπίδα στα μελλούμενα.
Ιδού το νόημα της τέχνης
Σώμα, Ψυχή και Πνεύμα.

Η ΤΡΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΙΟΝ

Γεώργιος Γκόργκας

Ο αριθμός τρία είναι ο αριθμός ο οποίος απασχόλησε το ανθρώπινο πνεύμα όσο κανένας άλλος. Από αρχαιότατους χρόνους το θέμα της τριττύος ήτο το συχνότερο θέμα φιλοσοφικών και θεολογικών προβλημάτων και αναζητήσεων. Γιατί όμως;

Η τριάς είναι ο όρος συμβιβασμού και εναρμονίσεως των αντιθέτων. Δύο όροι αντίθετοι αντιδρώντες μεταξύ τους επ' άπειρον, χωρίς ελπίδα συμβιβασμού και επομένως χωρίς αποτέλεσμα, είναι η πλέον παράλογος ασυνέπεια και η πλέον αντιλογική σύλληψις. Είναι ένας πόλεμος εξοντωτικός χωρίς ελπίδα συμφιλιώσεως των αντιμαχομένων και χωρίς τελική νίκη. Είναι μία άρνησις διηνεκής, χωρίς καμία συμφωνία. Αυτό είναι ο σαφέστερος παραλογισμός και δεν απαντάται πουθενά εις την φύσιν. Η ύπαρξις ενδιαμέσου παράγοντος να συμφιλιώνει τους δύο αντίθετους πόλους καθίσταται αναγκαία συνθήκη για να φέρει γόνιμα και δημιουργικά αποτελέσματα. Ο αριθμός τρία επομένως είναι το αναγκαίο συμπλήρωμα της οικουμενικής διαφορίσεως, ο μέσος όρος μεταξύ δύο ακροτήτων, ο συνδετικός κρίκος μεταξύ θετικού και αρνητικού, του άρρενος και του θήλεως, του άνω και του κάτω, της δυνάμεως και της αντιστάσεως, των οποίων το αποτέλεσμα είναι κίνησις.

Η αρχή της μονάδος παρέχει την ατομικότητα αλλά κατά έναν τρόπον λανθάνοντα. Για να καταστεί πραγματική η ατομικότητα αυτή και να εκδηλωθεί ως ανεξάρτητος μονάδα, πρέπει πρώτα να διαφορισθεί κατά τα μέλη της, να λάβει αντίληψη της υπάρξεως της δια της συγκρίσεως προς άλλην ατομικότητα και δια της αντιπαράβολής δε αυτής και αντιθέσεως των δύο αυτών οντοτήτων, να προέλθει ο ανταγωνισμός, η οργάνωσις και η συμφιλίωσις. Η διαφορί-

σις είναι η ΔΥΑΣ, η οργάνωσις είναι η τριάς. Κατ' ουσίαν, οι τρεις αυτές αρχές ενεργούν ταυτοχρόνως και αυτομάτως, ώστε η μονάς αμέσως να αναπτύσσεται σε τριάδα ή τριπλύν, και είναι τοιουτοτρόπως η τέλεια εκδηλωμένη μονάδα. Τονίζω τις λέξεις ταυτοχρόως και αυτομάτως γιατί αντιθέτως, κατά ένα ειρωνικό ευφυολόγημα ενός Ινδού φιλοσόφου, θα είχαμε το αποτέλεσμα της συνεργασίας ενός τυφλού και ενός παραλυτικού.

Ο αριθμός τρία είναι η στοιχειωδεστέρα σύνθεσις, η οποία σχηματίζεται από τον πρώτον περιπτόν αριθμόν και από τον πρώτον άρτιον, συμβιβάζει το θετικόν με το αρνητικόν, ενώνει το άρρεν με το θήλυ, διασπά την στατικότητα και διαλύει την αδράνεια. Δυνάμεθα να θεωρήσουμε ότι με τον αριθμό τρία αρχίζει η καθαντό αριθμητική σειρά, και μόνον δια των τριών γραμμών σχηματίζεται η πρώτη εικόνα εις τον χώρον, δηλαδή το τρίγωνο. Κατά τους Πυθαγορείους, η μονάδα δίδει το σχήμα της στιγμής, η ένωσις των δύο μονάδων δίδει το σχήμα της γραμμής η ένωσις των τριών μονάδων αντιστοιχεί εις την επίπεδον μορφήν, ήτοι μία απτή μορφή δημιουργίας. Και ως έννοια της πρώτης μορφής της δημιουργίας είναι το τρίγωνο.

Επειδή η τριπτύς είναι εις θέσιν εκ των δύο αντιθέτων όρων να αποτελέσει μιαν οργανικήν μονάδα ανωτέρας τάξεως, οι Μύστες όλων των εποχών και όλων των λαών ανεγνώρισαν στην Τριάδα το ύψιστον σύμβολον της Θεότητος, το οποίον δεν είναι μία απλή αλληγορική παράστασις αλλά ένα προαιώνιον σύμβολον, δηλαδή μία αλήθεια εσωτερική, υπερβατική, διάχυτος σε ολόκληρο το Παν. Με τον αριθμό τρία εμφανίζονται νέες έννοιες, δηλαδή η έννοια της τάξεως, της αρμονίας, του νόμου, λόγω δε του συμβιβαστικού χαρακτήρα οι έννοιες της έλξεως, της συμπαθείας, του έρωτος.

Οι Πυθαγόρειοι απεκάλουν τον αριθμόν τρία τελείαν αρμονίαν. Ο Ιάμβλιχος γράφει για την τριάδα «Η τριάς εξαιρετόν τι παρά πάντας τους αριθμούς κάλλος είληχε και ευπρέπειαν (...)». Ο Πλάτων θεωρεί τον αριθμό τρία ως την εικόνα του υπερτάτου όντος, διότι περιέχει εις αυτόν τις ιδιότητες των δύο πρώτων αριθμών (του ενός και του δύο), ο δε Αριστοτέλης παραδέχεται τον αριθμό τρία ως περιέχοντα εν αυτώ αρχήν, μέσον και τέλος.

Σε όλες τις θρησκείες της αρχαιότητος και σε όλα τα μυστήρια συναντάμε τον ιερόν αριθμό τρία, ο οποίος απεικονίζει την τριαδική θεότητα. Την κινεζική τριάδα αποτελούν οι Τιέν- Τι-Γιεν, δηλαδή ο ουρανός, ο αυτοκράτορας, κατά άλλη ερμηνεία ο πρίγκι-

πας, είτε κατά μία άλλη ο άνθρωπος και η Γη. Το ιδεόγραμμα της εννοίας αυτής είναι τρία παράλληλα ευθύγραμμα τμήματα με μία κάθετο γραμμή στην μέση που τα ενώνει, δηλαδή το ελληνικό κεφαλαίο γράμμα Ξ με μία κάθετο στην μέση. Η επάνω γραμμή συμβολίζει τον ουρανό, η μεσαία τον αυτοκράτορα και η κάτω την Γη. Ο αυτοκράτορας είναι ο συντονιστής των εντολών του ουρανού προς την Γη.

Κατά μία θεώρηση, ο άνθρωπος οφείλει να συμμορφώνεται με τις εντολές του αυτοκράτορα και ο αυτοκράτορας να συμμορφώνεται με τις εντολές του ουρανού, ο οποίος θεωρείται ως κέντρο ενός οργανικού συνόλου και πρόγονος πάντων και ως υπερτάτη αρχή του Σύμπαντος, πηγή και τροφοδότης της τάξεως και της απρόσκοπτης πορείας του κόσμου. Κατά τα αρχαιότατα βιβλία της Κίνας, Ιστορία και Ωδές, δεν κάνουν καμία νύξη για την δημιουργία του κόσμου, και κατά τα μεταγενέστερα χρόνια δημιουργείται ο μύθος του Παν -Κου.

Παν-Κου καλείται ο άνθρωπος του Χάους, ο οποίος ευρισκόταν μεταξύ γης και ουρανού πριν ακόμη η γη και ο ουρανός λάβουν την τελική τους μορφή. Απεκατέστησε την τάξη εις τον κόσμο, μετατρέπετο πότε ως θεός εις τον ουρανό και πότε ως άγιος εις την γη. Κατά μία άλλη εκδοχή, η δημιουργία του υλικού κόσμου υπήρξε η συνέπεια του θανάτου του Παν-Κου.

Εις την ινδική φιλοσοφία η τριαδική θεότης εμφανίζεται με την τριμούρτι, την τριαδική έκφραση του Μπραχμάν, δηλαδή του Μπράχμα, του Βισνού και του Σίβα. Εις την τριάδα αυτή όπου συναντούμε τον θεϊσμό σε μία πρώτη

βαθμίδα, όπου το Μπραχμάν είναι το ανέκφραστο Απόλυτο Ον, ο Μπράχμα αντιπροσωπεύει την αρχή της δημιουργίας, δηλαδή την συγκεκριμενοποίηση της υπερτάτης πραγματικότητας σε αυτό που θεωρούμε εξωτερικό κόσμο. Ο Βιονού συμβολίζει την αρχή της διαρκείας, ή όπως συνήθως λέγεται εις την ινδική φιλοσοφία, την αρχή της συντηρήσεως.

Τέλος ο Σίβα ενσαρκώνει την συνεχή ροή, την μεταβολή, το γίγνεσθαι, ή για να χρησιμοποιήσουμε τον συνήθη όρο των εγχειριδίων της ινδικής φιλοσοφίας, την καταστροφή. Η καταστροφή όμως εδώ έχει την έννοια της συνεχούς εκμηδενίσεως της προηγούμενης στιγμής και της διαδοχής της από μία άλλη στιγμή, δηλαδή εδώ έχουμε την έννοια του γίγνεσθαι. Γι' αυτό ο Σίβα παριστάνεται στα ορειχάλκινα αγαλματίδια του σέρνοντας το αέναο χορό της καταστροφής μέσα σε ένα φλεγόμενο σύμπαν.

Εις την προ-ισλαμική κοσμολογία του Ιράν, όπως αναφέρεται εις το ιερόν βιβλίο του Ασβέστα, παρουσιάζεται ο Ορμούζδ, ή κατά το ελληνικόν Ορομάζδης, κατοικών από αιώνος εις τον ουρανόν, απολύτως αγαθός και παντοδύναμος εν μέσω του φωτός, και ο Αριμάν, ο αντίπαλος του Ορμούζδ, που κατοικεί εις το σκότος, εις την άβυσσον, ο οποίος είναι βραδύνους και εμφορείται από εγκληματική θέληση. Και ανάμεσα σε αυτούς υπάρχει μία κενή χώρα, η οποία από μερικούς ονομάζεται Βάγι. Εις το τόπον αυτόν αναμειγνύονται το άπειρον και το πεπερασμένον, και από την πάλην αυτών των δύο προήλθε ο χρόνος, η πρωταρχική πνευματική δημιουργία, η υλική δημιουργία, δηλαδή όλο το σύμπαν.

Εις την Ασσυρο-Βαβυλωνική παράδοση έχουμε το Απόλυτον, την ανώνυμη εκείνη αρχή, το Χάος για το οποίον τίποτε δεν αναφέρεται και εξ' αυτού απορρέει το ζεύγος Απσού, δηλαδή το άρρην ή ο Ωκεανός και η Τιαμάτ το θήλυ. Ο Απσού είναι ο άρρην θεός ή το γλυκύ ύδωρ, εκ του οποίου τροφοδοτούνται όλες οι πηγές της γης, η δε Τιαμάτ είναι το αλμυρό ύδωρ, εκ της οποίας γεννάται ο νοητός κόσμος. Αυτοί οι δύο προβαίνουν σε μία νέα γενεά θεών που σχηματίζουν το δεύτερο δημιουργικό τρίγωνο, το οποίον αποτελείται από τους θεούς Άνου (ο ουρανός, ισχυρός), από τον Βήλο – Μαρντούκ (Γη) και από τον Έα (το υγρό στοιχείο με την ευρεία έννοια).

Εις την Περσία προβάλλει ένα πρώτο θεογονικό τρίγωνο με επί κεφαλής τον άγνωστον Χρόνον Ζερβάν –Ακάρνα, από τον οποίον απορρέουν ο Σπέντα Μάινγου που αργότερα έλαβε το όνομα Άχουρα Μάζδα και ο Άγκρα Μαινγού που έλαβε το όνομα Αρειμάν, και

εν συνεχεία σχηματίζεται η τρίτος Ορμούζδ, Αρειμάν, και Μίθρας.

Εις την Αιγυπτιακήν κοσμογονία έχομεν την τριάδα Ατούμ, Νουν και Ρε ή Ρα, δηλαδή κατά την κοσμογονία που αναφέρεται εις τα ανευρεθέντα κείμενα της Ηλιουπόλεως και από την βίβλο των Νεκρών. Από τον Ατούμ και την Νουν γεννιούνται ο Σους (αέρας) και η Τεφνούτ (η υγρασία), η Γκεμπ (η γη) και η Νουτ(ο ουρανός) και τέλος η τρίτη τρίτῦς, Όσιρις -ίσις και Όρος.

Εις την αρχαία ελληνική μυθολογία, όπως μας περιγράφει ο Ησίοδος, η κοσμογονική τριάδα είναι το Χάος, η Γαία και ο Έρωτας. Κατά τον Φερεκίδη, διδάσκαλο του Πυθαγόρου, η τρεις αιώνιες αρχές είναι ο Ζης, ο Χρόνος και η Χθονία. Κατά την ορφικήν θεολογία είναι ο Κρόνος-Χρόνος, το Χάος και ο Αιθήρ, και από αυτήν την τρίτῦν γεννιόνται και άλλες τρίτῦτες οι οποίες δημιουργούν τον κόσμο. Κατά μία άλλη πρωταρχική παράδοση έχομε την τριάδα του Ουρανού, της Γαίας και του Έρωτα.

Εις την Παλαιά Διαθήκη το τρισυπόστατον του Θεού εμφανίζεται εις τον Αβραάμ, όπως περιγράφεται εις την Γένεσιν, Κεφ 18, «εις τας Δρυς Μαβρη (...)».

Εις την Καββάλα, η τριάς αναφέρεται ως Κέτερ, ως αγνός νους κατά μία άλλη ερμηνεία Γνώση, Χοκμά ως σοφία, κατά μία άλλη ερμηνεία ως ενεργός αρχή, και Μπινά ως νόησις ή αντικείμενον της γνώσεως. Για την αγία τριάδα εις τον χριστιανισμόν θα αναφέρω ως Πατήρ, Υιός και Πνεύμα και θα ήτο καλλίτερα να μην σχολιασθεί κάτι που είναι πολύ γνωστό το δόγμα αυτό της Αγίας Τριάδος. Μπορούμε να αναφέρουμε και μία άλλη τριάδα εις τον χριστιανισμόν. Είναι η ανάλυση της εννοίας ΛΟΓΟΣ εις το κατά Ιωάννη Ευαγγέλιον. «Εν Αρχή είναι ο Λόγος και ο Λόγος είναι ο Θεός».

Την ανάλυση αυτή την δίδει ο Γκαίτε εις τον δεύτερον μονόλογο του Φάουστ, λέγοντας, εν αρχή ήτο ο Νους, η Ισχύς, και αυτά τα δύο κάνουν την Πράξη, σχολιάζοντας ένα εδάφιο από την Αποκάλυψη του Ιωάννου .

Το Ισλάμ είναι η νεώτερη μονοθεϊστική θρησκεία και φαίνεται ο Μωάμεθ και οι σχολιαστές του Κορανίου να έχουν πάρει μερικά στοιχεία από προγενέστερες θρησκείες, είτε από τον αραβικό κόσμο είτε από την ελληνική ή ιουδαϊκή, ή ακόμη και την ζωροαστρική θρησκεία. Το Κοράνι αναφέρει ότι πάσα πράξις της δημιουργίας του κόσμου είναι απόδειξη όχι μόνον της παντοδυναμίας του Αλλάχ αλλά και της παναγαθότητας αυτού. Τα δε γνωρίσματα του Θεού κατανέμονται σε τρεις κατηγορίες. Την ισχύν, την ενότητα και την θειότητα.

Διαβάζοντας τις γνωστές κοσμογονίες θα παρατηρήσουμε ότι δεν υπάρχει ταύτησις της τριάδος του θεού μεταξύ των διαφόρων παραδόσεων, υπάρχουν μερικά κοινά σημεία αλλά υπάρχουν και μεγάλες διαφορές, οι οποίες δηλώνουν με ποιο τρόπο κάθε λαός από την αρχαιότητα έως σήμερα αντιλαμβάνεται το θείον. Οι διαφορές αυτές περιπλέκουν την έννοια της τριάδος από διαφόρους φιλοσόφους-σχολιαστές, λόγω φανταστικών ερμηνειών που σε πολλές περιπτώσεις φθάνουν σε τέτοιο σημείο ώστε να χάνεται η αξία της σημασίας της τριάδος. Ένα κοινό σημείο είναι ότι η τριάδα δεν είναι το προϊόν ή το αποτέλεσμα του ένα και του δύο, αλλά ότι από την συνεργασία αυτή πηγάζει η ισορροπία, η αρμονία, το κάλος, ο έρως.

Κατά κάποιον τρόπον, η πρωταρχική δημιουργική τριάς ενήργησε ώστε να οδεύει το Σύμπαν εκ της ανυπαρξίας εις την απτήν και υλικήν κατάσταση, με έναν τρόπο μυστήριο, σκοτεινό και υπερβατικόν για τον ανθρώπινον, τόσο μυστήριο όσο και η φύσις του Θεού. Υπάρχουν πολλές άλλες παραδόσεις και δοξασίες, πολλοί άλλοι μύθοι και πάρα πολλές φιλοσοφικές αναζητήσεις από τους κλασικούς φιλοσόφους, τους φυσιολάτρεις, τους νεοπλατωνικούς, τους στοχαστές και φιλοσόφους ανατολικών θρησκειών και πολλών άλλων. Η αναφορά αυτών θα απαιτούσε πολύ χρόνον και πέραν των δυνατοτήτων μου.

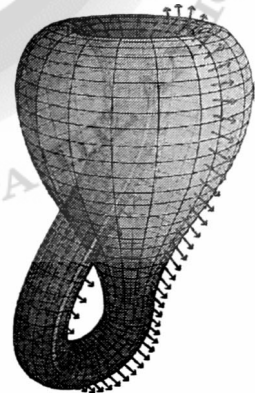
Ας έρθουμε και στα καθ' ημάς! Ενωώ τι πρεσβεύουν οι θεόσοφοι για τα περί γενέσεως του κόσμου αντιλήψεις. Εδώ αναφέρονται δύο κοσμογονικά Τρίγωνα. Το τρίγωνο του Αυθορμήτου και το τρίγωνο της Αδρανείας. Το Αυθόρημητον, ως κοσμοποιός δύναμις αναπτύσσε-

ται σε τρείς έννοιες, στη Βούληση, στη Δύναμη, στην Αντίσταση. Η δε Αδράνεια εκδηλώνεται εις τον Χώρον ή την Ενέργεια, εις τον Χρόνον ή εις την Κίνηση, και εις την Υπόσταση. Η ερμηνεία αυτών των δύο τριγώνων θα χρειασθεί μία σειρά ομιλιών διότι και η ανάλυσις των εννοιών αυτών χρήζει πολύ χρόνου. Εις το μορφο-ιστορικόν γίγνεσθαι παρατηρούμε δύο ιδιαίτερα φαινόμενα εις την ιστορία του πνεύματος, την τυπικήν λογικήν και την νεότερη επιστήμη.

Η σημερινή επιστήμη δεν διστάζει να κινηθεί σε περιοχές οι οποίες ευρίσκονται πέραν της κοινής λογικής, και ότι η προσπέλασις των προβλημάτων τα οποία αφορούν την υφήν του πνεύματος και του σύμπαντος, περιλαμβάνουν υποθέσεις και θεωρίες αντινομικές και παράδοξες, υπό την προϋπόθεσιν ότι εξηγούν περισσότερον τα ερωτήματα από άλλες θεωρίες σύμφωνες με τον κοινόν νου. Ευρισκόμεθα εις τον 21ον αιώνα, όπου σήμερα οι ανακαλύψεις εις το σύμπαν έχουν κατά πολύ επηρεάσει την σκέψιν περί του θείου και την περί της γενέσεως του σύμπαντος θεωρία. Μπορεί κάποιος να θέσει την ακόλουθη ερώτηση. Μπορεί κάποιος να πιστεύει εις αυτήν την μυθοπλασία περί του τριαδικού Θεού;

Κατά μίαν νεωτάτην θεωρίαν, το υπέρτατον Ον θεωρείται ότι είναι ένα συνεχές γίγνεσθαι, όπου από το τίποτε βαίνομεν εις το γίγνεσθαι, και από το γίγνεσθαι εις το υπάρχον, το οποίον αργότερον δεν θα υπάρχει. Είναι μία αέναος κίνηση όπου το παν προς το παν τείνει; Είναι αυτό μία άλλη έκφρασις του απολύτου όντος; Όπου η τάσις αυτή είναι συγχρόνως εκ των έσω προς τα έξω και εκ των έξω προς τα έσω; Δηλαδή κατά μία μαθηματική τοπολογική απεικόνιση, η έννοια αυτή δίδεται με την παράσταση της φιάλης του Klein; (Εικόνα: Η φιάλη του Klein)

Θεωρώ πως όσο και αν ερευνήσουμε και εξετάσουμε τις διάφορες φιλοσοφίες, και ιδίως τις φιλοσοφίες των θρησκειών περί του υπερτάτου Όντος, θα είμαστε το ίδιο σοφοί ως και πρώτα, όπως λέγει ο Γκαίτε εις τον πρώτο μονόλογο του Φάουστ, διότι η γνώσις δεν φέρνει την σοφία. Αλλά δεν πρέπει ποτέ να σταματάμε να ερευνούμε και εξετάζουμε την φύσιν και τα φαινόμενα, και ιδίως να εξετάζουμε τον εσώτερο εαυτό μας, δηλαδή την συνείδησή μας.

ΟΙ ΓΙΟΓΚΑ ΣΟΥΤΡΑΣ ΤΟΥ ΠΑΤΑΝΖΑΛΙ ΚΑΙ Η ΟΚΤΑΠΛΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΙΟΓΚΑ

Γιώργος Αρώνης

*(Ομιλία στη Στοά «Άρτεμις», ως μέρος του κύκλου διαλέξεων
«Σανατάνα Ντάρμα»)*

«Όπως ο νους, έτσι και ο άνθρωπος.

Τα δεσμά ή η απελευθέρωση βρίσκονται στον δικό σου νου».

(Αρχαίο Ινδικό Ρητό)

Ο Άγνωστος Πατάνζαλι

Κανένα σύγγραμμα δεν έχει επηρεάσει περισσότερο την φιλοσοφία και την πρακτική της Γιόγκα, όσο οι αφορισμοί που γράφτηκαν από τον φιλόσοφο Πατάνζαλι και θεωρούνται «Βίβλος της Γιόγκα». Αν και από τους περισσότερους ο Πατάνζαλι Μαχαρσί θεωρείται θεμελιωτής της φιλοσοφίας της Γιόγκα, εντούτοις υπάρχουν και εκείνοι που θεωρούν ότι ο εν λόγω φιλόσοφος απλά έφερε στην επιφάνεια ένα πανάρχαιο σύστημα αιώνων. Σε αρκετές Ουπανισάδες, όπως η Κάθα φαίνεται ότι εφαρμόζονταν ήδη κάποια συστήματα γιόγκα στην εποχή του, ενώ στις Χάμσα, Γιογκακουνταλίνι, Γιογκατάτβα και διάφορες άλλες Ουπανισάδες γίνεται αναφορά σε ασάνας και άλλες γιογικές ασκήσεις. Ακόμη, είναι σημαντικό το γεγονός ότι στις παλαιότερες Ουπανισάδες γίνεται λόγος για την άσκηση της πρاناγιάμα.

Πολλοί μάλιστα αμφισβητούν και το γεγονός ότι οι Σούτρας γράφτηκαν από τον Πατάνζαλι, υποστηρίζοντας πως ήταν συνηθισμένο φαινόμενο στην Ινδία να υιοθετείται το όνομα μιας θρυλικής μορφής για να χρησιμοποιηθεί στα εκάστοτε συγγράμματα, τα οποία γράφονταν από σχετικά άγνωστους συγγραφείς στην προσπάθεια τους να δώσουν κύρος στο έργο τους. Σύμφωνα με κάποιες

πηγές ο Πατάνζαλι είναι ο συγγραφέας του Μαχαμπάσχα, ενός κειμένου που αποτελεί τον σχολιασμό επιλεγμένων κανόνων της σανσκριτικής γραμματικής διάφορων συγγραμμάτων των Πανίνι (Ινδός μελετητής της σανσκριτικής) και Κατυαγιάννα (Ινδός μαθηματικός, μελετητής της σανσκριτικής και βεδικός ιερέας). Επίσης στον Πατάνζαλι αποδίδεται και μια χαμένη πραγματεία για την αιουρβεδική ιατρική. Μάλιστα, τον 10ο αιώνα, στα σχόλια του Μπχόγια Ραταμαρτάντα, στις γιογκικές σούτρας του Πατάνζαλι, λέγεται: «Υποκλίνομαι με τα χέρια μου ενωμένα στον εξέχοντα σοφό Πατάνζαλι, ο οποίος αφαίρεσε τις ακαθαρσίες από τον νου μέσω της γιόγκα, από τον λόγο μέσω της γραμματικής και από το σώμα μέσω της ιατρικής.»

Για τον Πατάνζαλι και τον βίο του δεν είναι αρκετά πράγματα γνωστά. Η μορφή του τείνει να πάρει διαστάσεις θρύλου και διάφορα είναι αυτά που λέγονται για τον ίδιο και το έργο του. Σύμφωνα με τον Σουάμι Ράμα, κανένας ιστορικός δεν μπορεί να βρει πότε έζησε, διότι βάσει της άποψης του Ράμα, το όνομα του Πατάνζαλι δεν αντιπροσωπεύει μια ανθρώπινη οντότητα αλλά είναι ένα παρωνύμιο. Μια σεβαστή μορφή της γιογκικής φιλοσοφίας, ο Σουάμι Σιβανάντα Σαρασβάτι, θεωρεί ότι ο

Πατάνζαλι έζησε γύρω στο 300 π.Χ, ενώ άλλοι επιφανείς γιόγκι όπως ο Β.Κ.Σ Ιενγκάρ, δηλώνουν ότι έδρασε περίπου το 200 π.Χ. Γενικότερα οι περισσότεροι σοβαροί ερευνητές θεωρούν ότι έζησε στην περίοδο από το 400π.Χ ως το 150π.Χ.

Ακόμη, στην παράδοση της γιόγκα, ο Πατάνζαλι θεωρείται από κάποιους ως μια ενσάρκωση του Αντισέσα, που σύμφωνα με ορισμένους βαϊοναβιτικούς κύκλους, οι οποίοι βασίζονται κυρίως στην Μπαγκαβάτα Πουράνα, αποτελεί την πρώτη εκδήλωση των ενεργειών του Βισνού ως Σανκαρσάνα. Επιπροσθέτως, ο Αντισέσα είναι ο βασιλιάς των Νάγκας (όφρων) και από πολλούς ταυτίζεται με το θεϊκό ερπετό Ανάντα (πάνω στο οποίο αναπαύεται ο Βισνού), του οποίου το όνομα σημαίνει «το απεριόριστο». Γι' αυτόν τον λόγο σε πολλές απεικονίσεις ο Πατάνζαλι παρουσιάζεται με το μισό του σώμα τυλιγμένο από το σώμα ερπετού. Βέβαια στην εσωτερική φι-

λοσοφία οι νάγκας συμβολίζουν την σοφία και γι' αυτό δεν είναι διόλου τυχαίο που συνδέεται με τους όφεις. Επιπροσθέτως, η αφύπνιση της ενέργειας του οφιοειδούς πυρός της κουνταλίι σχετίζεται άμεσα με τον συμβολισμό των όφειων...

Η Δομή και ο σκοπός των γιογκικών σούτρας

Όμως αυτό που πραγματικά αφορά τον μελετητή των γιογκικών σούτρας είναι πάνω από όλα η ουσία του κειμένου και ο τρόπος με τον οποίο το εν λόγω σύγγραμμα δύναται να βοηθήσει την εξέλιξη του ανθρωπίνου όντος. Όπως είναι γνωστό η λέξη γιόγκα προέρχεται από την σανσκριτική λέξη γυι, που σημαίνει ένωση ή σύνδεση. Έτσι λοιπόν οι αφορισμοί του Πατάνζαλι αποτελούν μια μεθοδολογία για την ένωση του ανθρώπου με το Θεϊόν. Δεν βασιζονται στην θεωρία, αλλά στην πρακτική εφαρμογή των διδασκαλιών, έτσι ώστε αυτός που ακολουθεί το σύστημα της γιόγκα να μην εικάζει για την φύση των πραγμάτων, αλλά να γνωρίζει από την άμεση εμπειρία. Οι σούτρας της γιόγκα αποτελούν την πιο βαθιά και διαφωτιστική μελέτη πάνω στην ανθρώπινη ψυχή.

Σε αυτές περιγράφεται το αίνιγμα της ανθρώπινης ύπαρξης και ο τρόπος με τον οποίο το ανθρώπινο ον θα καταφέρει να επιτύχει τον έλεγχο του νου και των αισθήσεων ξεπερνώντας τα εμπόδια στην πνευματική του εξέλιξη. Μέσα από οκτώ «βήματα» τα γιάμα (ηθικές εντολές), νιγιάμα (πειθαρχίες), ασάνα (στάσεις), πρاناγιάμα (έλεγχος της αναπνοής), πρρατυαχάρα (απαγκίστρωση του νου από τις αισθήσεις), νταράνα (συγκέντρωση), νγιάνα (διαλογισμός), σαμάντι (υπέρ-συνείδηση), ο ασκούμενος οδηγείται στην ανεξαρτησία.

Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνει την καϊβάλα, την απομόνωση και την απελευθέρωση από τον κόσμο των αισθήσεων, και γίνεται ο ίδιος ένα με το Υπέρτατο. Το κείμενο είναι χωρισμένο σε τέσσερα μέρη (πάντα) τα σαμάντι πάντα, σαντάνα πάντα, βιμπούτι πάντα και καϊβάλα πάντα, τα οποία οδηγούν σταδιακά τον μελετητή στην ουσία και τον σκοπό της Ράζα (βασιλικής) γιόγκα. Ας ακολουθήσουμε λοιπόν τον Πατάνζαλι στην ουσία του συγγράμματος του...

Σαμάντι Πάντα: Η Υπέρ-συνείδηση και τα Πνευματικά Οφέλη της Συγκέντρωσης

Στο πρώτο μέρος των σούτρας της γιόγκα γίνεται μια γενική επισκόπηση της δομής ενός πεφωτισμένου βίου. Στο δεύτερο αφορι-

σμό ο Πατάνζαλι λέει: «yogash chitta vritti nirodhah (γιόγκας τσίτα βρίττι νίροντχας)». Το προαναφερόμενο μπορεί να μεταφραστεί ως η συγκράτηση (νίροντχας) των νοητικών (τσίτα) τροποποιήσεων (βρίττι) ή ως η καταστολή των διακυμάνσεων της συνείδησης. Αυτός ο δεύτερος αφορισμός αποτελεί τον σκοπό της γιόγκα. Μέσα σε μια πρόταση ο Πατάνζαλι κατάφερε να δώσει ταυτόχρονα το νόημα του ορισμού και της πρακτικής της γιόγκα. Στην φιλοσοφία της ράζα γιόγκα, ο όρος τσίτα υποδηλώνει τον νου με την συνολική του έννοια, όπως συντίθεται από τρεις κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία είναι αυτή του αχαμκάρα, που στην κυριολεξία σημαίνει «Εγώ-Δημιουργός» και είναι το επίπεδο που δίνει την επιβεβαίωση «Εγώ γνωρίζω». Στη συνέχεια υπάρχει η διάνοια, ή η ικανότητα της διάκρισης που ονομάζεται μπούντι, ενώ η τρίτη κατηγορία είναι αυτή του μάνας, τού επιθυμητικού μέρους του νου, το οποίο ελκύεται από τα εξωτερικά πράγματα μέσω των αισθήσεων.

Ο Σουάμι Σατισιτανάντα, στα σχόλια του στις γιόγκα σούτρας του Πατάνζαλι, δίνει ένα πολύ ωραίο και απλό παράδειγμα για να κάνει κατανοητή την τριπλή διάσταση του τσίτα. Λέει λοιπόν: «Για παράδειγμα σκέψου ότι κάθεται ήρεμα απολαμβάνοντας την ησυχία σου, όταν μια ωραία μυρωδιά έρχεται από την κουζίνα. Την στιγμή που το μάνας καταγράφει: 'Από κάπου λαμβάνω μια ωραία μυρωδιά', το μπούντι διακρίνει: 'Τι είναι αυτή η μυρωδιά. Νομίζω ότι είναι τυρί. Τι είδος; Τι ωραία. Ελβετικό; Νομίζω ότι είναι ελβετικό τυρί'. Τότε την στιγμή που το μπούντι αποφασίζει: 'Ναι, είναι ένα κομμάτι ελβετικού τυριού σαν και αυτό που απόλαυσε στην Ελβετία τον περασμένο χρόνο', το αχαμκάρα λέει: «Α, ώστε έτσι είναι; Τότε θα έπρεπε να γευτώ λίγο τώρα'. Αυτά τα πράγματα συμβαίνουν με τη σειρά τους, αλλά τόσο γρήγορα που σπάνια μπορούμε να τα διαχωρίσουμε μεταξύ του».

Σύμφωνα με τον Σουάμι Βιβεκάναντα: «Τα βρίττι (τροποποιήσεις, κατά λέξη οι δίνες) αποτελούν τα κύματα σκέψης του τσίτα. Το τσίτα είναι η ύλη του νου και τα βρίττις είναι τα κύματα που εμφανίζονται εντός του, όταν τα εξωτερικά αίτια προσκρούουν πάνω του. Δεν μπορούμε να δούμε τον πάτο της λίμνης διότι υπάρχουν κυματισμοί στην επιφάνεια. Αυτό είναι μόνο δυνατόν όταν υποχωρήσουν τα κύματα και το νερό γίνει γαλήνιο, ώστε να μπορέσουμε να δούμε τον πυθμένα. Αν το νερό είναι λασπωμένο ο πυθμένας δεν θα ειδωθεί. Ο πυθμένας της λίμνης είναι ο αληθινός Εαυτός μας, η λίμνη εί-

ναι ο τσίτα και τα κύματα τα βρίττις». Ουσιαστικά αυτός που δύναται να ελέγξει τα κύματα των σκέψεων, μπορεί να έχει υπό τον έλεγχό του τον τρόπο που αντιλαμβάνεται τις συνθήκες του εξωτερικού κόσμου και των γεγονότων.

Σε όλο το πρώτο μέρος ο Πατάντζαλι δείχνει τους τρόπους (πρατισέντχα) με τους οποίους ο άνθρωπος δύναται να επιτύχει την απελευθέρωση ξεπερνώντας τα εμπόδια (ανατράγια) και τους περισπασμούς (βικσέπα), έτσι ώστε να βιώσει τα διάφορα είδη των σαμάντι. Τα δυο κύρια είδη των σαμάντι είναι τα σαμπραγνάτα και ασαμπραγνάτα. Το σαμπραγνάτα σαμάντι είναι γνωστό ως Σαβικάλπα Σαμάντι ή Σαβίγια Σαμάντι (με σπόρους), διότι οι «σπόροι» των σαμσκάρας, των ατομικών εντυπώσεων, ιδεών, πράξεων δεν έχουν καταστραφεί και βρίσκεται ένα σκαλί κάτω από το υπέρτατο σαμάντι. Το σαμπραγνάτα σαμάντι χωρίζεται σε τέσσερις υποκατηγορίες, και λέγεται πως μέσω αυτού ο γιόγκι επιτυγχάνει τον έλεγχο των δυνάμεων της φύσεως και γίνεται ένα με το αντικείμενο της συγκέντρωσής του. Από την άλλη πλευρά το ασαμπραγνάτα σαμάντι που λέγεται και νιρβικάλπα σαμάντι ή νιρμπίγια σαμάντι (χωρίς σπόρους) είναι το ύψιστο είδος φώτισης-σαμάντι, κατά το οποίο όλες οι δεσμεύσεις και οι νοητικές εντυπώσεις καίγονται από το πυρ της γνώσης. Με αυτό ο γιόγκι εισέρχεται στο βασίλειο της καίβαλνα, της ανεξαρτησίας, και δεν είναι πλέον δέσμιος του κύκλου των ενσαρκώσεων.

Σαντχάνα Πάντα: Οι Πρακτικές Εφαρμογές της Συγκέντρωσης

Στο επόμενο μέρος των γιογκικών σούτρας, ο Πατάντζαλι επεξηγεί τις μεθόδους, τις τεχνικές και τα μέσα με τα οποία φθάνει κανείς στο σαμάντι. Αυτό ακριβώς είναι και το νόημα της λέξεως σαντχάνα, που είναι το συστηματικό σύνολο της προσπάθειας που κάνει ο γιόγκι για να φθάσει στην μόκσα (λύτρωση). Αν και στο πρώτο μέρος ο Πατάντζαλι υποδεικνύει τρόπους για να απαλλαγθεί κάποιος από την άγνοια και να επικοινωνήσει με τον Εαυτό, ωστόσο στο δεύτερο μέρος δείχνει με πιο διαυγή και πρακτικό τρόπο τα μέσα και της θεραπείας για την καταπολέμηση του πνευματικού σκότους.

Σε αυτό το κεφάλαιο ξεκινάει η περιγραφή των οκτώ κλάδων της γιόγκα. Σχετικά με την γιόγκα των οκτώ σταδίων, στα σχόλια των σούτρας της γιόγκα που αποδίδονται στον μεγάλο ινδό φιλόσο-

φο Σάνκαρα, λέγεται πως «όταν γίνεις σταθερός στο ένα στάδιο μπορείς να κυριαρχήσεις στο επόμενο». Πολλοί μελετητές της γιόγκα υποστηρίζουν επίσης την ίδια άποψη, ενώ υπάρχουν και αυτοί που υποστηρίζουν πως ο γιόγκι πρέπει να ασκηθεί σε όλα τα στάδια ταυτόχρονα.

Η πρώτη πτυχή της οκταπλής γιόγκα είναι αυτή των ηθικών εντολών (γιάμα). Επίσης, Γιάμα στην σανσκριτική σημαίνει και θάνατος, και υπό μια έννοια στην ράζα γιόγκα αφορά το σταμάτημα-θάνατο κάποιων πράξεων που στερούν από τον άνθρωπο την πνευματική του εξέλιξη. Αυτές οι ηθικές προτροπές είναι οι: αχίμσα (μη βία), σάτνα (φιλαλήθεια), αστέγια (μη κλοπή), μπραχματσάρα (εγκράτεια) και αποπαριγκράχα (μη λήψη δώρων). Ο Πατάνζαλι λέει πως ανεξαρτήτως των

εξωτερικών καταστάσεων του χρόνου, του τόπου, του σκοπού και των κοινωνικών συνθηκών, οι κανόνες αυτοί είναι συμπαντικοί.

Σχετικά με την μη βία τονίζει πως όταν αυτή εγκαθιδρυθεί στον γιόγκι, τότε όλες οι εχθρότητες σταματούν. Μαζί με την μη βία έρχονται η απελευθέρωση από τον φόβο (αμπχάγια) και η απελευθέρωση από τον θυμό (ακρόντχα). Μη βία σημαίνει να δείχνεις ευσπλαχνία προς όλα τα πλάσματα της δημιουργίας, άρα η αχίμσα οδηγεί αναπόφευκτα στην αποχή της κατανάλωσης της σάρκας των δολοφονημένων ζώων. Η φιλαλήθεια είναι άλλη μια πολύ σημαντική προτροπή, διότι προϋποθέτει τέλεια ειλικρίνεια στην σκέψη, τον λόγο και την πράξη σε μια κοινωνία που μασιτζεται από την υποκρισία και το ψέμα σε κάθε της έκφανση. Όπως γράφει ο γιόγκι Β.Κ.Σ. Ιγιεγγάρ σχολιάζοντας τις σούτρας της γιόγκα: «Αν ο νους παράγει σκέψεις αλήθειας, αν η γλώσσα εκφέρει λέξεις αλήθειας και αν ολόκληρη η ζωή είναι βασισμένη στην αλήθεια, τότε το άτομο γίνεται έτοιμο για την ένωση με το Άπειρο.»

Η έννοια της μη κλοπής έχει να κάνει όχι με μόνο με την κλοπή, αλλά και με την κατάχρηση των αγαθών. Ο γιόγκι προσπαθεί να κάνει χρήση μόνον όσων του είναι απολύτως απαραίτητα. Ο Πατάνζαλι για την μη κλοπή λέει πως με την εγκαθίδρυσή της όλος ο πλού-

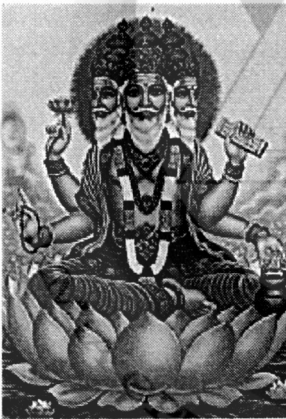
τος έρχεται στον γιόγκι, και όπως είναι φυσικό αυτό συμβαίνει γιατί ελκύει εκείνο από το οποίο απομακρύνεται. Όσον αφορά την εγκράτεια, αυτή έχει σχέση με τον λόγο, την σκέψη και το σώμα, και γίνεται για λόγους διατήρησης δυνάμεων και ζωτικής ενέργειας, ενώ δεν έχει να κάνει με την αποχή αλλά με την αποφυγή της κατάχρησης. Σε αυτό φαίνεται να συμφωνεί και το γιογκικό κείμενο της Σίβα Σαμχίτα, όπου λέγεται πως ο ασκούμενος «πρέπει να ζει στην κοινωνία αλλά να μην έχει την καρδιά του σε αυτήν». Ο πέμπτος ηθικός κανόνας είναι αυτός της μη λήψης δώρων. Η απαριγκράχα αφορά τόσο το γεγονός κάποιος να μην δέχεται δώρα ή χάρες από τους άλλους, όσο και να μην αποθησαυρίζει χωρίς να υπάρχει λόγος, διότι όλα τα παραπάνω υποδηλώνουν πνευματική φτώχεια και δημιουργούν συνδέσμους και υποχρεώσεις που πρέπει να εκπληρωθούν. Έτσι ο γιόγκι αποσυνδέεται από την απώλεια και την κτήση που τον δεσμεύουν σε αυτόν τον κόσμο, και δεν επηρεάζεται πλέον από αυτά. Μάλιστα ο Πατάντζαλι λέει πως αυτός που εφαρμόζει την απαριγκράχα θυμάται τους προηγούμενους βίους του.

Ο άλλος κλάδος της γιόγκα που εμφανίζεται στα σχόλια του Πατάντζαλι είναι αυτός των πειθαρχιών (νιγιάμα) οι οποίες είναι: η σαούσα (αγνότητα), η σαντόσα (ευδαιμονία), το τάπας (πνευματικό πάθος, αυτοπειθαρχία), η σβαντχυάγιας (μελέτη του Εαυτού) και Ισβάρα πρανιντάνα (αφοσίωση στο Θεϊόν-Κύριο-Εαυτό). Η πρώτη, νιγιάμα (σαούσα) ή αγνότητα είναι εξωτερική και εσωτερική. Ο ασκούμενος οφείλει να διατηρεί το σώμα του καθαρό μέσω του πλυσίματος και της αγνής σατβικής (satvic) τροφής, που δεν βασίζεται στον πόνο των άλλων πλασμάτων και δεν μολύνει τον ανθρώπινο οργανισμό με τοξικά υλικά και τις εν σήψη σάρκες δολοφονημένων ζώων. Ακόμη, ο γιόγκι πρέπει να έχει αγνότητα στον λόγο στην σκέψη και τις πράξεις του, απομακρύνοντας δηλητηριώδη συναισθήματα όπως το μίσος, τον θυμό, τον φθόνο, την έπαρση, τον φόβο κ.α..

Η ευδαιμονία και η αταραξία (σαντόσα) έρχονται όταν ο νους δεν πλανάται από τους ανέμους των εγκόσμιων επιθυμιών και το μόνο που αναζητά είναι η ένωση με το Υπέρτατο. Το τάπας αφορά την αυτοπειθαρχία και την φλογερή και αδιατάρακτη προσπάθεια του ασκούμενου να επιτύχει στον πνευματικό του σκοπό, και πραγματικά τίποτα δεν μπορεί να σταματήσει την πορεία ενός αποφασισμένου σαντάκα. Η επόμενη, νιγιάμα, αποτελεί στην κυριολεξία την

μελέτη του Εαυτού και μέσω αυτής ο ασκούμενος βαδίζει προς την αυτογνωσία και το σαμάντι. Αυτός που έχει πετύχει στην μελέτη του Εαυτού δεν χρειάζεται πλέον τα εγκόσμια βιβλία, διότι μπορεί και διαβάσει το Μέγα Βιβλίο της Φύσης και του Σύμπαντος Κόσμου. Επίσης ο Πατάντζι κάνει λόγο και για την Ισβάρα πρανιντάνα λέγοντας πως «θυσιάζοντας τα πάντα στον Ισβάρα (Κύριο) έρχεται το σαμάντι. Με την άνευ όρων προσήλωση στο Θεϊόν η ατομική ψυχή απαλλάσσεται από το σκότος της ψευδαίσθησης και φωτίζεται από το Φως του Ισβάρα.

Η επόμενη πτυχή της οκταπλής γιόγκα για την οποία κάνει λόγο, είναι αυτή των σωματικών στάσεων (ασάνα). Σε αυτές δεν φαίνεται να δίνει ιδιαίτερο βάρος και τονίζει πως «κατάλληλη στάση είναι αυτή που έχει άνεση και σταθερότητα». Όταν κάποιος διαλογίζεται στο απεριόριστο, η στάση γίνεται ευχάριστη και η θέση της έχει κατακτηθεί. Η ασάνα βέβαια, έχει και αυτή την σημασία της γιατί δυναμώνει και θεραπεύει το σώμα, εξαγνίζοντας το και το βοηθώντας να πειθαρχήσει και να συντονιστεί με την ενέργεια του πνεύματος. Ωστόσο αυτή δεν είναι όλη η γιόγκα, άλλα μόνο ένα πολύ μικρό μέρος της, γεγονός που έχει παρεξηγηθεί απίστευτα στην εποχή μας όπου η ασάνα ταυτίζεται με το σύνολο της γιογκικής ατραπού.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονίσουμε ιδιαίτερα πως εκείνο που στο σύγχρονό κόσμο είναι γνωστό σαν γιόγκα, και γίνεται κατά κόρον στα γυμναστήρια και τις σχολές στις μέρες μας από υποτιθέμενους δασκάλους, δεν έχει ούτε κατά διάνοια σχέση με την πραγματική ουσία της γιογκικής πρακτικής. Οι περισσότεροι από αυτούς απλά κάνουν ένα είδος γυμναστικής και φυσικά οι «δάσκαλοι» τους δεν έχουν εφαρμόσει ούτε στο ελάχιστο τις γιάμα και νιγιάμα, καθώς και τους υπόλοιπους κλά-

δους της οκταπλής ατραπού. Αυτό που κάνουν είναι ένα εκφυλισμένο είδος της διδασκαλίας της «Χάθα Γιόγκα Πραντιπικά», του Σουάμι Σβαταμαράμα, η οποία συγγράφηκε πιθανότατα τον 15ο αιώνα. Αλλά ακόμη και αυτήν την κατακρεουργούν με την αγνωσία τους. Δυστυχώς τυφλοί οδηγούν τυφλούς βεβηλώνοντας το αληθινό νόημα και τον σκοπό της γιόγκα.

Μετά την ασάνα ο Πατάντζλι αναφέρει την προαναγιάμα για την οποία γράφει: «Ο έλεγχος της εισπνοής και της εκπνοής έρχεται μετά από αυτό (μετά από την ασάνα)». Η πράνα αποτελεί το σύνολο της κοσμικής ενέργειας η οποία μετατρέπεται σε ζωτική ενέργεια για το σώμα μέσω της αναπνοής. Η χρήση αυτής της ενέργειας μπορεί να δώσει δυνάμεις στον γιόγκι, όπως ο μετωρισμός, και να επεκτείνει τον χρόνο ζωής του πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ανθρωπίνης ύπαρξης. Η λανθασμένη τεχνική της προαναγιάμα μπορεί ωστόσο να σκοτώσει τους απρόσεκτους. Η ζωή του γιόγκι δεν μετράται από τον αριθμό των ημερών του, αλλά από τον αριθμό των αναπνοών του. Οι διάφορες τεχνικές προαναγιάμα αφορούν την εισπνοή (πουράκα), την εκπνοή (ρεσάκα) και την κατακράτηση της αναπνοής (κουμπάκα). Η εμφάνιση της προανικής ενέργειας γίνεται ορατή μέσω της κινήσεως των πνευμόνων ενώ μέσω αυτής, σύμφωνα με τον Πατάντζλι, διαφαίνεται το φως του νου (τσιτά) και επέρχεται η Ουντγκάτα, το ξύπνημα της Κουνταλίни.

Η πρατυαχάρα είναι μια άλλη πτυχή της οκταπλής ατραπού και αφορά τον έλεγχο των οργάνων των αισθήσεων και το αποτράβηγμα από τα αντικείμενα τους. Με αυτό τον τρόπο αποκτάται η ηρεμία και η δύναμη του νου, διότι καταστρέφεται η προσκόλληση στα αντικείμενα του κόσμου των αισθήσεων και ο ασκούμενος γίνεται έτοιμος για να περάσει στην τεχνική της νταράνα.

Βιμπούτι Πάντα: Οι Δυνάμεις

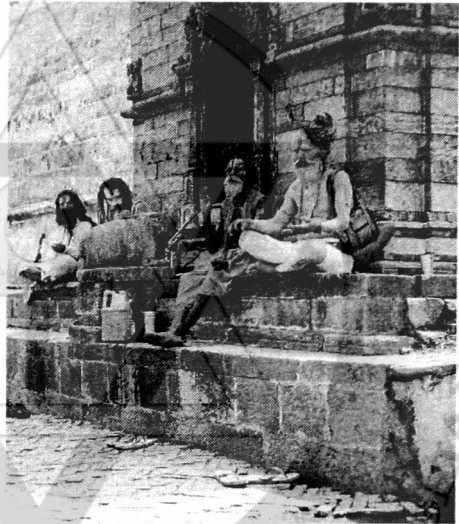
Το τρίτο μέρος των γιογκικών σούτρας ξεκινάει απευθείας με την περιγραφή του έκτου κλάδου της γιόγκα, της νταράνα, η οποία, σύμφωνα με τον Πατάντζλι είναι: «η συγκέντρωση του νου σε κάποιο συγκεκριμένο αντικείμενο». Το αντικείμενο αυτό μπορεί να βρίσκεται εντός ή εκτός του σώματος ή να αποτελεί κάποιο σκοπό ή στόχο. Στον αμέσως επόμενο αφορισμό μας δίδεται η έβδομη πτυχή της οκταπλής γιόγκα όπου λέγεται πως: « Η απερίσπαστη ροή της γνώσης σε αυτό το αντικείμενο είναι νγιάνα (διαλογισμός)». Στον διαλογισμό ο ασκούμενος συγκεντρώνεται για περισσότερη ώρα στο αντικείμενο και απορροφάται από αυτό χωρίς τίποτα να μπορεί να διασπάσει την προσοχή του. Το επόμενο στάδιο είναι αυτό του σαμάντι, όπου όπως λέει ο Πατάντζλι, «όταν η εγκατάλειψη όλων των μορφών αντανακλά μόνο το νόημα, τότε αυτό ονομάζεται σαμάντι».

Πλέον στο όγδοο στάδιο του σαμάντι δεν υπάρχουν μορφές, αλλά το μόνο που παραμένει είναι το ανέκφραστο νόημα της φώτισης.

Η συνείδηση του κόσμου των αισθήσεων έχει προσπεραστεί και το μόνο που μένει είναι η υπέρ-συνείδηση. Όπως λέει ο Πατάντζλι, «αυτά τα τρία (νταράνα, ντιγιάννα, σαμάντι) όταν εκτελούνται σε σχέση με κάποιο αντικείμενο ονομάζονται σαμνάμα». Ο Σουάμι Βιβεκανάντα, σχετικά με το προαναφερόμενο τονίζει ότι η σαμνάμα είναι «το νταράνα, το ντιγιάννα και το σαμάντι, το ένα διαδεχόμενο το άλλο και γινόμενα ένα». Μάλιστα ο Πατάντζαλι προειδοποιεί ότι η άσκηση θα πρέπει να γίνει σε στάδια, και πως το σαμάντι που θα επιτευχθεί θα δώσει στον έλεγχο του γιόγκι όλες τις δυνάμεις. Έτσι αυτός που θα ασκήσει την σαμνάμα πρέπει σταδιακά να εκλεπτύνει το αντικείμενο του στοχασμού του από πιο χονδροειδή σε πιο στο λεπτοφυή πράγματα.

Βέβαια ο Πατάντζλι τονίζει ότι ακόμη και αυτό το είδος του σαμάντι που θα επιτευχθεί, είναι εξωτερικό σε σχέση με το σαμάντι χωρίς σπόρους. Ανάλογα με το είδος της σαμνάμα που θα εκτελέσει ο ασκούμενος, θα αποκτήσει και τις αντίστοιχες δυνάμεις. Η σαμνάμα στον λόγο, το νόημα και την γνώση δίνει την δύναμη του να γνωρίζει κανείς τους ήχους των ζώων, ενώ η σαμνάμα πάνω στα σαμσκάρας δίνει σε κάποιον την γνώση του παρελθόντος και του μέλλοντος. Επίσης σύμφωνα με τον Πατάντζαλι, ο γιόγκι ασκούμενος σε άλλα είδη σαμνάμα μπορεί να αποκτήσει γνώση των προηγούμενων βίων του, να γνωρίσει την φύση (άλλα όχι το περιεχόμενο) του νου άλλων ανθρώπων, να γίνει αόρατος στα μάτια των άλλων, να μάθει την ώρα του αποχωρισμού του από το φυσικό του σώμα, να δει τις οντότητες των Σίντας, να καταλάβει και να κινηθεί τα σώματα των νεκρών, ή να εισέλθει στα σώματα των ζωντανών, να ίπταται στον αέρα και άλλες πολλές δυνάμεις.

Όμως ο Πατάντζαλι εστιάζει την προσοχή του ερευνητή στο γεγονός πως όλα τα προαναφερόμενα αποτελούν εμπόδια στο σαμνά-

ντι, αλλά παρόλα αυτά είναι δυνάμεις στην εγκόσμια κατάσταση ύπαρξης. Επίσης δηλώνει ξεκάθαρα πως αυτός που θα παραιτηθεί ακόμη και από την κατάκτηση των μεγαλύτερων δυνάμεων, θα καταστρέψει τον σπόρο του κακού και θα οδηγηθεί στην καϊβάλβα, την απομόνωση και την ανεξαρτησία. Οι δυνάμεις αποτελούν και αυτές προϊόντα του εκδηλωμένου κόσμου και μόνο εκείνος που μπορεί να δει πέρα από τον νου και πέρα από το όνειρο του εκδηλωμένου κόσμου, μόνον αυτός δύναται να κατακτήσει το επίπεδο του άσπορου σαμάντι και να εισέλθει στην καϊβάλβα.

Καϊβάλβα Πάντα: Ανεξαρτησία

Το τελευταίο μέρος των γιογκικών σούτρας μπορεί να χαρακτηριστεί ως μια περιλήψη του σκοπού, της γενικής μεθοδολογίας και κυρίως των αποτελεσμάτων της πρακτικής της γιόγκα, όπως αυτή παρουσιάστηκε στα προηγούμενα κεφάλαια. Πολλοί μάλιστα υποστηρίζουν ότι το τέταρτο μέρος έχει προστεθεί αργότερα και ότι είναι ψευδεπίγραφο. Στην αρχή του τέταρτου μέρους ο Πατάνζαλι γράφει ξεκάθαρα ότι οι σίντις (οι δυνάμεις) έρχονται είτε εκ γενετής, είτε από τις ουσίες των βοτάνων, από την δύναμη της λέξης, από την φλογώδη ζέση και την αυτοπειθαρχία, καθώς και από την συγκέντρωση. Κάποιες φορές οι δυνάμεις υφίστανται ήδη στον άνθρωπο, διότι έχουν κατακτηθεί σε προηγούμενες ζωές. Επίσης υπάρχουν βότανα που μπορούν να βοηθήσουν τον άνθρωπο να συνειδητοποιήσει κάποια πράγματα για την αθέατη όψη της ύπαρξης, μέσω της αλχημικής μεταστοιχείωσης και της ενεργοποίησης χημικών ενώσεων στο ανθρώπινο σώμα.

Κάποια βότανα μπορούν ακόμη και να επεκτείνουν τον ανθρώπινο βίο, έτσι ώστε ο γιόγκι να καταφέρει να επιτύχει κάποια πράγματα πριν τον βρει ο Μεγάλος Θεριστής. Επιπροσθέτως, η δύναμη της δόνησης των μάντρας, των επαναλαμβανόμενων λέξεων μπορεί να οδηγήσει τον ασκούμενο στην απόκτηση δυνάμεων που δεν φανταζόταν ότι υπήρχαν. Εντούτοις, για να συμβεί αυτό πρέπει κάποιος να γνωρίζει τον σωστό τρόπο εκφοράς τους και πολλά ακόμη μυστικά της τέχνης αυτής. Τα υπόλοιπα δύο μέρη του εν λόγω αφορισμού έχουν ήδη αναλυθεί.

Το πιο σημαντικό μέρος του καϊβάλβα πάντα είναι αυτό στο οποίο λέγεται πως, για αυτόν που δύναται να διακρίνει, η αντίληψη του Άτμαν (Πουρούσα) ως ταυτόσημου με τον νου παύει να υφίστα-

ται. Έτσι, βασιζόμενος στην διάκριση ο νους επιτυγχάνει την κατάσταση της απελευθέρωσης (καϊβάλνα). Γι' αυτόν που έχει επιτύχει την καϊβάλνα, δεν υπάρχει παρελθόν και μέλλον παρά μόνο το Αιώνιο Παρόν, ενώ όπως λέει ο Πατάντζαλι, η κατάσταση της απελευθέρωσης έρχεται όταν η απόλυτη αγνή συνείδηση εγκαθιδρύεται στην φυσική κατάσταση του ίδιου της του εαυτού. Εν κατακλείδι, ο υπέρτατος σκοπός της γιογκικής πρακτικής είναι αυτός της καϊβάλνα και επέρχεται μέσω του νιρβικάλπα σαμάντι. Αυτός που έχει φθάσει στην καϊβάλνα δεν δεσμεύεται από την άγνοια του κόσμου της δυαδικότητας, αλλά έχει απελευθερωθεί από τα ανθρώπινα δεσμά επιτυγχάνοντας την ανεξαρτησία, και «βαδίζει» ως θεός ανάμεσα σε θεούς.

Βιβλιογραφία:

- 1) *Sankara on the Yoga Sutras: a full translation of the newly discovered text*, Trevor Leggett, Motilal Editions,
- 2) *The Yoga Sutras of Patanjali: Commentary on the Raja Yoga Sutras by Sri Swami Satchidananda*, Integral Yoga Publications
- 3) *Light on the Yoga Sutras of Patanjali*, B. K. S Iyengar, South Asia Books
- 4) *Raja Yoga*, Swami Vivekananda, Ramakrishna Vivekananda Center
- 5) *Four Chapters on Freedom: Commentary on the Yoga Sutras of Patanjali*, Swami Satyananda Saraswati, Yoga Publications Trust
- 6) *Yoga-Sutras of Patanjali With the Exposition of Vyasa: A Translation and Commentary: Samadhi-Pada*, Himalayan Institute Press
- 7) *Yoga: Immortality and Freedom*, Mircea Eliade, Mythos: the Princeton / Bollingen Series in World Mythology

Περί Αιτίας και Ανάγκης

Τίποτα δεν γίνεται στην τύχη, αλλά τα πάντα προέρχονται από κάποια αιτία και από κάποια ανάγκη. Τα πάντα γίνονται κατ' αναγκαιότητα και σε αυτήν υπάρχει ειμαρμένη.

Λεύκιππος

Τίποτε χωρίς σκοπό δεν γίνεται στην Φύση.

Αριστοτέλης

Από την ανάγκη τίποτα πιο δυνατό δεν βρήκα.

Ευριπίδης

Όποιος υποτάσσεται στην ανάγκη είναι σοφός και γνώστης των θείων.

Επίκτητος

Η δύναμη της ανάγκης είναι ακαταμάχητη.

Αισχύλος

Την ανάγκη δεν την μάχονται ούτε οι θεοί.

Πιττακός

Κάθε ενδιαμέσου πράγματος προηγείται και ακολουθεί ένα άλλο, και εκείνο που προηγείται, είναι αναγκαστικά η αιτία εκείνου που ακολουθεί.

Αριστοτέλης

Αυτό που ωφελεί στη λειτουργία της φύσης, είναι αναγκασμένη η φύση να το κάνει.

Μάρκος Αυρήλιος

Δεν γνωρίζουμε την αλήθεια, αν δεν έχουμε γνώση της αιτίας.

Αριστοτέλης

Η ανάγκη, βέβαια, είναι ανώτερη και από σένα και από τους θεούς.

Ευριπίδης

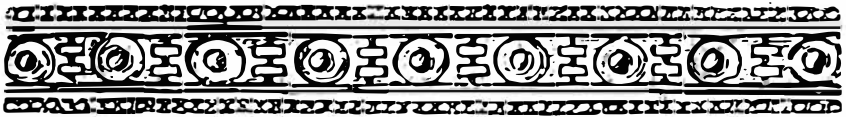
Στενό το μονοπάτι και ανελέητη η ανάγκη.

Αλκμάν

Εκείνον που αντιστέκεται στον τρόπο που επιβάλλει η ανάγκη, τον θεωρώ απαίδευτο μεταξύ των ανθρώπων.

Ευριπίδης

(Πηγή: Χ. Μπάρακλης, Γνωμικά και Παροιμίες, εκδ. Εστίας)

Η ΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Στυλιανός Τάκας

Η Αλήθεια

Αλήθεια είναι η έγκυρη γνώση για την οποία δεν αμφιβάλουμε. Όμως, για την έννοια της αλήθειας δεν συμφωνούν όλες οι γνωσιο-λογικές θεωρίες. Συγκεκριμένα:

- Κατά τους οπαδούς της αισθησιοκρατίας, η αλήθεια ισοδυναμεί με μια πιστή απεικόνιση της πραγματικότητας στη συνείδησή μας.
- Κατά τους οπαδούς του ορθολογισμού, αλήθεια είναι μια λογική εικόνα για τον κόσμο, κατασκευασμένη αποκλειστικά από τη νόηση και τις έμφυτες έννοιες και κατηγορίες της.
- Κατά τους οπαδούς της νοησιοκρατίας, αλήθεια είναι η συμφωνία της σκέψης και των νοητικών μας σχημάτων με την αντικειμενική πραγματικότητα.
- Κατά τους οπαδούς του υποκειμενισμού υπάρχουν μόνο υποκειμενικές και όχι αντικειμενικές αλήθειες.
- Κατά τους οπαδούς του σχετικισμού κάθε εποχή, κοινωνία, ομάδα, τάξη κλπ έχει και προβάλλει τις δικές της αλήθειες, που έρχονται σε αντίθεση με ό,τι πιστεύουν ως αλήθεια άλλες εποχές, λαοί κλπ.
- Κατά τους οπαδούς του πραγματισμού, αλήθεια είναι η χρήσιμη σκέψη και κριτήριο της αλήθειας είναι η χρησιμότητά της στη ζωή του ανθρώπου.
- Τέλος, κατά τους οπαδούς του εσωτερισμού, Αλήθεια είναι η πραγματική γνώση της λειτουργίας όλης της εργαζόμενης Φύσεως και των λειτουργούντων Νόμων, τόσο της νοητικής όσο και της μη νοητικής Φύσεως, διότι η Φύση και οι νόμοι της είναι η μόνη πραγματικότητα.

Η αλήθεια αντιτίθεται στις έννοιες της πλάνης και του ψεύδους. Πλάνη είναι η αθέλητη απομάκρυνση από την αλήθεια που γίνεται από αδυναμία, ενώ το ψεύδος είναι δυνατόν να εμπεριέχει σκοπίμη διαστροφή της αλήθειας. Η αλήθεια πρέπει να αποδεικνύεται και

να επαληθεύεται. Σε αντίθεση με την αλήθεια τα μεν αξιώματα έχουν μόνο συμβατική ορθότητα, ενώ τα δόγματα μπορεί να είναι παράλογα και να μην έχουν καμία σχέση με την αλήθεια ούτε με την λογική (πχ τα θρησκευτικά δόγματα).

Η Γνώση

Η γνώση αυτή είναι προορισμένη για τα όντα της θείας Φύσεως, γιατί αυτός είναι ο σκοπός τους. Η απόκτηση αυτής της γνώσεως συντελείται βαθμιαίως, δια της εκδηλώσεως των ψυχικών δυνάμεων των όντων και της λειτουργίας αυτών των δυνάμεων σε αρμονία με τους φυσικούς νόμους. Συντελείται βαθμιαία και ανάλογα την δυναμική εξέλιξη των όντων. Τα μυσταγωγικά σκηνώματα, όταν αυτά λειτουργούν υπό την διεύθυνση πραγματικών μυσταγωγών, έχουν ως προορισμό να βοηθήσουν τους μύστες να αποκτήσουν ταχύτερα την γνώση της Αλήθειας. Για να γνωρίσει το πνεύμα την αλήθεια απαιτείται να μην υποδουλώσει την σκέψη του στα πάθη, τα δημιουργούμενα από της ανθρώπινης φύσεως, όταν αυτή διάγει ζωή μη φυσιολογική. Τα πάθη συσκοτίζουν την λειτουργία της ανθρώπινης διανοίας και εκμηδενίζουν την δύναμη της διορατικότητάς της. Αυτό είναι κεφαλαιώδες σφάλμα της ζωής του ανθρώπινου γένους και σε αυτό οφείλει τις παραδοξότητες των ιδεών και των συνθηκών της ζωής του.

Το πνεύμα και η λειτουργία του είναι μέρος της καθορισθείσης εννοίας της αληθείας, διότι το πνεύμα έχει τις αυτές αναλογίες στις λειτουργίες του με εκείνες τις οποίες βρίσκομε στον κόσμο που αποκαλούμε υλικό. Ίσως ο πνευματικός κόσμος να είναι μια μακρά εξέλιξη των δυνάμεων του υλικού επί ευρύτερου και τελειότερου επιπέδου. Τις υπάρχουσες σχέσεις και τις υφιστάμενες αναλογίες των κόσμων, υλικού και πνευματικού, ερευνούν οι μνημένοι και κατανοούν πλήρως οι πνευματικοί διδάσκαλοί τους.

Η γνώση που μπορεί να αποκτήσει μια ψυχική ατομικότητα είναι πάντοτε ανάλογη τόσο προς την δυναμική κατάστασή της, όσο και προς τις δυνατότητες της οργανικής της φύσεως. Εάν η δυναμική κατάσταση της ψυχής και η αρμονική προς τους νόμους της Φύσεως λειτουργία της οργανικής της φύσεως είναι ικανές, η διάνοηση γίνεται ισχυρότερη και δια των ακτίνων της έρχεται σε επαφή προς κόσμους ανωτέρας πνευματικής φύσεως. Τότε αντιλαμβάνεται τις

λειτουργίες τους, τις ερευνά, καθιστά την γνώση της υπέρτερη και ρυθμίζει την ζωή της στην πραγματικής αλήθεια. Η γνώση αυτού του είδους οδηγεί την ανθρώπινη ψυχή σε πραγματική ανέλιξη προς θειότερους πνευματικούς κόσμους και την καθιστά ελεύθερη από τα δεσμά του ανθρωπίνου περιβάλλοντος.

Σκοπός της ανθρώπινης ψυχής είναι να ελευθερωθεί του ανθρωπίνου περιβάλλοντος και να καταστεί δυναμικώς κυρίαρχη αυτού. Κάθε άλλη σχηματιζόμενη γνώση, εάν δεν γίνεται επί τη βάσει των εν ενεργεία νόμων της ανθρώπινης ψυχής και της οργανικής της φύσεως, και με αφετηρία τις λειτουργίες των νόμων των πνευματικών φύσεων, είναι προορισμένη σε μεταβολή δια εξαφανισμού της βάσεως επί της οποίας στηρίχθηκε.

Η κοινωνική διάσταση της αλήθειας

Για να γίνει πραγματική εκπαίδευση των ατόμων προς προαγωγή των ανθρωπίνων τους σχέσεων και της εν γένει ηθικής αυτών καταστάσεως, πρέπει η εκπαίδευση αυτή να στηριχθεί στην αποκάλυψη της αλήθειας των εξής: α) τι είναι η Φύση, β) ποιους σκοπούς πληροί δια των εν ενεργεία νόμων της, ώστε να φέρει στο Είναι τα νοητικά όντα της, γ) πώς δια των αυτών νόμων γίνεται η ψυχή των όντων και ποια είναι η έννοια της συνεργασίας της ψυχής μετά της οργανικής της φύσεως, δ) πώς δια αυτής της συνεργασίας εμφανίζονται τα φαινόμενα των αισθήσεων και, ε) πώς δια της λειτουργίας τους γίνονται οι ιδέες.

Επί των αληθειών αυτών πρέπει να εκπαιδευτούν ώστε σαφώς να τις κατανοούν. Να κατανοήσουν επίσης ότι οι αισθήσεις δεν έρχονται σε λειτουργία εκ των νόμων των οργανικών τους φύσεων, αλλά ότι είναι ψυχικές δυνάμεις οι οποίες όμως εξωτερικεύονται σε λειτουργία μόνον δια οργανικών φύσεων, και ότι αυτός είναι ακριβώς ο φυσικός σκοπός της συνθέσεως των οργανισμών. Δια των οργανισμών οι ψυχικές δυνάμεις εξωτερικεύονται σε ενέργειες, και δια αυτών μεταβάλλονται σε ιδέες, αισθήσεις και συναισθήματα. Δια των αυτών οργανισμών αυξάνουν οι ψυχικές δυνάμεις στις δυναμικές τους ενέργειες και προάγονται κατά την διανόησή τους. Την κοινωνική εκπαίδευση των ατόμων οφείλουν να την πραγματοποιούν άνθρωποι οι οποίοι έχουν μνηθεί στις αλήθειες της Φύσεως, και αυτός είναι ο σκοπός δια τον οποίον οργανώθηκαν τα μυστηριακά συστήματα του παρελθόντος.

Η κατανόηση του κοινωνικού και ψυχικού σκοπού όλων των κοινωνικών ατόμων είναι η ύψιστη εκδήλωση της ανθρώπινης διανοήσεως και εξ αυτής και μόνον προέρχεται η πραγματική έννοια της

ηθικής. Όταν ο νόμος αυτός διέπει τις σχέσεις των ανθρώπων, τότε χαρακτηρίζονται ως «εν συνειδήσει» ενεργούντα κοινωνικά άτομα τα οποία έχουν σκοπό να γνωρίσουν το έργο της Θείας Δημιουργίας. Οπότε και αισθάνονται ως καθήκον τους να συντρέχουν αυτό δια κοινωνικών νόμων στην πνευματική εξέλιξη των νοητικών όντων. Οφείλουν επίσης να συντρέχουν και την εξέλιξη των οργανικών φύσεων των πνευματικών όντων, δια των οποίων επιτυγχάνεται ο σκοπός της Δημιουργίας. Το έργο της Θείας Δημιουργίας έφερε στο Είναι τους τα νοητικά όντα και αυτό τα μεταμορφώνει δια να τα προάγει σε θειότερους κόσμους, ώστε δια της «εν ενεργεία» ζωής τους να κατανοούν ευρύτερα και να συντρέχουν περισσότερο τους σκοπούς του Θείου αυτού Έργου.

Όταν τα άτομα των κοινωνιών ενεργούν ενσυνείδητα (όπως τα δυναμικώς υπέρτερα αυτών όντα του πνευματικού κόσμου) τότε τα άτομα αυτά είναι ηθικά, και αυτό τους δίνει την δυνατότητα να εκτιμούν το έργο της Θείας Δημιουργίας, να το συντρέχουν και να απολαμβάνουν τους θείους καρπούς του. Τα δυναμικώς υπέρτερα όντα του πνευματικού κόσμου, προς αυτά τα κοινωνικά άτομα εμπιστεύονται τις αλήθειες της Φύσεως. Αυτές προάγουν την διανόηση των ανθρωπίνων όντων, η οποία (διανόηση) συλλαμβάνει τα πρότυπα των φυσικών νόμων, των πέραν του ανθρώπου πνευματικών κόσμων. Επί τη βάσει αυτών των νόμων μπορούν τα ανθρώπινα όντα να ρυθμίζουν τους όρους της ζωής τους και τους όρους των μεταξύ τους σχέσεων.

Η απόκτηση της γνώσεως

Για να δούμε πώς αποκτάται η γνώση, πρέπει προηγουμένως να υπενθυμίσουμε συνοπτικά τι είναι ψυχή και πώς δημιουργείται. Η ψυχή είναι ένα άτομο της Ατομικής ουσίας στο οποίο έχει εισδύσει η Συνεχής Ουσία. Το εξωτερικό μέρος αυτού του ατόμου (νόμος της ζωής) συνδέεται με τον εγκέφαλο ενώ το εσωτερικό του μέρος (νόμος της κινήσεως) συνδέεται με την καρδιά. Έτσι το εξωτερικό της δια του οργάνου του εγκεφάλου θα την φέρει σε επαφή με το περιβάλλον. Δια του οργάνου του εγκεφάλου και μέ-

σω των αισθήσεων, η ψυχή έρχεται σε επαφή με το περιβάλλον. Ενώ δια των εγκεφαλικών κέντρων καταγράφει τα διάφορα γεγονότα (οπτικά, ακουστικά κλπ) και τις παραστάσεις, τις οποίες συνδυάζει δια της επενέργειας της συνεχούς ουσίας και δημιουργεί συμπεράσματα. Τα συμπεράσματα αποτυπώνονται από την μορφή των λεγομένων Γνωστικών Μορίων, εγκαθίστανται επί της εγκεφαλικής ουσίας και κατόπιν διοχετεύονται προς το κέντρο της ψυχής ώστε να αποτελέσουν το γνωσιολογικό περιεχόμενό της.

Τα Γνωστικά Μόρια είναι δύο ειδών: Αληθή και Ψευδή. Οι δυναμικές δυνατότητες της ψυχής, το περιβάλλον, οι συγκυρίες, οι παραστάσεις και πολλοί άλλοι παράγοντες είναι δυνατόν να δημιουργήσουν ανάλογα γνωστικά μόρια, τα οποία είναι είτε Αληθή (δηλαδή βρίσκονται σε συνάφεια με τα συμβαίνοντα στην Φύση), είτε Ψευδή. Τα γνωστικά αυτά μόρια θα διοχετεύουν υποχρεωτικά προς το κέντρο της ψυχής. Από τα ερχόμενα σε αυτό γνωστικά μόρια, μόνον όσα είναι αληθή σύμφωνα με τον ορισμό που δώσαμε για την αλήθεια θα αφομοιωθούν από την ψυχή, η οποία θα τα φέρει αιωνίως. Ενώ όσα δεν είναι αληθή θα παραμένουν χωρίς να μπορούν να αφομοιωθούν βάσει του αυτού νόμου, και θα αναγκαστούν κάποτε να εγκαταλείψουν το κέντρο της και θα έλθουν προς την περιφέρειά της (την διάνοια). Η διάνοια θα τα απορρίψει, μέχρις ότου με τις ίδιες διεργασίες τα αντικαταστήσει με άλλα, αληθή. Αυτός ο φυσικός μηχανισμός θα λειτουργεί καθ' όλη την διάρκεια της ζωής του ανθρώπου.

Μετά την αποσύνθεση του οργανισμού, τα ευρισκόμενα στην περιφέρεια (δηλαδή στην διάνοια) γνωστικά μόρια θα αναγκαστούν να την εγκαταλείψουν. Έτσι ο άνθρωπος, με τις αλληπάλληλες ενσαρκώσεις του μελλοντικά και με τους αυτούς μηχανισμούς, συνεχώς εμπλουτίζει το κέντρο της ψυχής του με νέα αληθή γνωστικά μόρια. Η όλη αυτή λειτουργία μας δίνει μια εικόνα του υπέροχου νόμου, με την επενέργεια του οποίου η ψυχή συγκρατεί και αξιοποιεί τις αληθείς γνώσεις, ώστε μόνη της να μπορεί συνεχώς να ανανεώνει τις γνωστικές της δυνάμεις μέσα στον χρόνο και να αποκτά συνεχώς νέες πραγματικές γνώσεις σε κάθε νέα της ενσάρκωση.

Ο μέσος άνθρωπος έχει ως κύρια πηγή γνώσεως την κατ' αίσθηση γνώση, η οποία, μέσω των αισθητηρίων οργάνων και του νευρικού συστήματος καταλήγει στην διάνοια και τον εγκέφαλο. Πέραν όμως αυτής, άλλη πηγή γνώσεως είναι η εκ των λειτουργησάντων και λειτουργούντων μυστηρίων ιερά παράδοση. Την παράδοση αυτή την αποτελούν γνώσεις πέραν του ανθρωπίνου επιστητού, που κληροδοτήθηκαν σε εμάς από μεγάλους Μυσταγωγούς και Ιεροφάντες, οι οποίοι είχαν ή και έχουν εποπτεία των αληθειών της Φύσε-

ως και του εξελισσόμενου πνεύματος. Η γνώση αυτή των Μυστηρίων έφθασε σε εμάς κεκαλυμμένη δια συμβόλων και αλληγοριών, ώστε μόνον οι μυημένοι στις αλήθειες να την εννοούν.

Για να γνωρίσει ένας άνθρωπος την αλήθεια, απαιτείται να εργαστεί προς αυτήν την κατεύθυνση με άοκνη προσπάθεια. Με την άοκνη προσπάθειά του θα επιτύχει να γνωρίσει την Αλήθεια, η οποία είναι το επόμενο βήμα του ανθρώπου και αποτελεί την προϋπόθεση για την ανθρώπινη ψυχή ώστε να εκδηλώσει τα σπέρματα των Ιδεών στο ανθρώπινο πνεύμα. Σπέρματα τα οποία, όπως είδαμε, κυφορούνται κατά τις διαδοχικές ενσαρκώσεις της ψυχής με την συνδρομή του νόμου της εймаρμένης. Επίσης, με την Γνώση η ανθρώπινη ψυχή γίνεται ικανή να γνωρίσει τα μέσα της πνευματικής προόδου και ανόδου, που θα της επιτρέψουν να έλθει σε επαφή με τον Ουρανό, ώστε με την βοήθεια των πνευματικών οντοτήτων του να εκδηλώσει την Σοφία.

Η εκδήλωση της Σοφίας

Σοφία δεν είναι η πολυμάθεια, όπως ισχυρίζονται πολλοί, αλλά η ικανότητα του πνεύματος ανάλογα με το εξελικτικό του επίπεδο, να διεισδύει στο ιερόν της γνώσεως της Αληθείας και να κατανοεί την μία και ουσιαστική Αλήθεια, η οποία αναφέρεται στην νομοτέλεια της Φύσεως. Σοφία αποκτά η ανθρώπινη ψυχή όταν έχει απαλλαγεί από τα πάθη, έχει εκδηλώσει την αρετή και έχει εναρμονιστεί πλήρως με τους ηθικούς νόμους. Με την εκδήλωση της Σοφίας διαλύονται τα σκότη της αγνοίας και ανοίγονται και διευρύνονται οι ορίζοντες της γνώσεως της Αληθείας. Δια της Σοφίας το ανθρώπινο πνεύμα ανακαλύπτει τα απαραίτητα μεταμορφωτικά του μέσα, δια αυτής απελευθερώνεται από το γήινο περιβάλλον και γίνεται Θεός. Δια αυτής ο κάθε θεός γίνεται υπέρτερος θεός, δια αυτής ο κάθε υπέρτερος θεός γίνεται περαιτέρω υπέρτερος κοκ, διότι υπάρχουν άπειρα εξελικτικά στάδια ώστε και θεοί ομιλούν περί Θεών υψηλότερων επιπέδων.

Η γνώση της Αληθείας, όπως είδαμε, είναι η μεγαλύτερη δύναμη εις το σύμπαν, γιατί με αυτήν το πνεύμα προχωρεί και κατακτά τους κόσμους του Απείρου. Όμως, προϋπόθεση της κατακτίσεως της γνώσεως είναι η εκδήλωση της Σοφίας.

Πώς συνδέεται η Θεοσοφία με τον Τεκτονισμό

Γεώργιος Σιβρηής

Εάν μελετήσουμε το θέμα αυτό προσεκτικά και το ερευνήσουμε σε βάθος, θα διαπιστώσουμε ότι οι δύο αυτοί πνευματικοί οργανισμοί, στην εσωτερική τους πλευρά, συνδέονται άμεσα και αποτελούν ένα ενιαίο, αδιαίρετο σύνολο. Είναι, θα μπορούσαμε να πούμε, ένα είδος συγκοινωνούντων δοχείων. Λειτουργούν συμπληρωματικά. Στη διαπίστωση αυτή κατέληξα ύστερα από μακρά μελέτη και στοχασμό των διδασκαλιών και των δύο παραδόσεων, καθώς επίσης και από τις συζητήσεις και τη συναναστροφή που είχα με υψηλόβαθμα στελέχη, τόσο της μιας όσο και της άλλης οργανώσεως. Από τις εμπειρίες μου αυτές συνειδητοποίησα ότι η Θεοσοφία αποτελεί τον προθάλαμο του Τεκτονισμού και ότι είναι το θεμέλιο επάνω στο οποίο στηρίζεται το τεκτονικό οικοδόμημα. Ότι η Θεοσοφία αποτελεί αναγκαίο ηθικό υπόβαθρο, στο οποίο υποβαστάζεται το τεκτονικό ιδεώδες.

Η Έλενα Π. Μπλαβάτσου, στο βιβλίο της «*Το Κλειδί της Θεοσοφίας*» δίνει τον εξής ορισμό στον όρο Θεοσοφία. «Λέγοντας Θεοσοφία εννοούμε τη θεία σοφία, ή τη σοφία των θεών, ακριβώς όπως λέγοντας θεογονία εννοούμε την γενεαλογία των θεών. Η ελληνική λέξη θεός σημαίνει θείο ον και ασφαλώς όχι θεός με τη σημερινή σημασία του όρου. Θεοσοφία λοιπόν δεν είναι η σοφία του Θεού, όπως το μεταφράζουν ορισμένοι, αλλά η Θεία Γνώση που κατέχουν τα θεία όντα». Την οποία γνώση –θα προσθέσω εγώ– αντλούν από τον Θεό που είναι η πηγή της Σοφίας. Καθότι, όπως λέγει ο Πλάτων, σοφός είναι μόνο ο Θεός.

Σύμφωνα εξάλλου με τον ορισμό που δίδεται στο τυπικό του Α' βαθμού περί τεκτονισμού: «Ο τεκτονισμός είναι θεσμός απ' εαυτού, προερχόμενος απορρέων εκ του Ορθού Λόγου και κατά συνέπεια παγκόσμιος. Ο ελευθεροτεκτονισμός κηρύσσει την ύπαρξη ενός

Θεού υπό την προσωνομία του Μεγάλου Αρχιτέκτονος του Σύμπαντος, και επίσης την αθανασία της ψυχής. Ως πηγή δε της τεκτονικής παράδοσης θεωρείται το ιερό βιβλίο του Ζοχάρ, το οποίο περιέχει την κοσμοθεωρία των Ιουδαϊκών Μυστηρίων».

Θα μπορούσαμε επομένως να πούμε ότι δια της Θεοσοφίας επιδιώκεται η θεμελίωση του εσωτερικού ναού του ανθρώπου, η διαμόρφωσή του δηλαδή σε αληθινό άνθρωπο, σε πραγματικό με άλλα λόγια θεόσοφο. Κάτι που, όπως λέγει ο Πυθαγόρας, επιτυγχάνεται δια της φιλοσοφικής αγωγής. Ενώ δια του τεκτονικού θεσμού επιδιώκεται η οικοδόμηση του πνευματικού ανθρώπου, η λεγόμενη θέωση, που κατά τον Πυθαγόρα και πάλι, πραγματοποιείται δια των επιστημών, δια της μνητικής δηλαδή πρακτικής που εφαρμόζεται στα ιερά άδυτα των Μυστηρίων. Κατά συνέπεια προηγείται ο εξανθρωπισμός και ακολουθεί η θέωση. Θα μπορούσαμε δε να πούμε ότι, δια της εφαρμογής της Θεοσοφίας στην πράξη, επιδιώκεται το «Γνώθι Σαυτόν» σαν προϋπόθεση για να εισέλθει κανείς στον ιερό χώρο του Ορθού Λόγου. Να μνηθεί πραγματικά και όχι θεωρητικά στους βαθμούς, όπως αυτοί ορίζονται στο τελετουργικό μέρος της τεκτονικής παράδοσης.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περίπτωση του Λούκιου, όπως αυτή περιγράφεται στο βιβλίο του Απουλήιου «Ο Χρυσός Όνος». Όπου ο ήρωας, για να γίνει δεκτός στα νυκτερινά ή σεληνιακά μυστήρια της θεάς Ίσιδας, έπρεπε προηγουμένως να μεταμορφωθεί από όνο σε άνθρωπο. Να απεκδυθεί δηλαδή τη ζωώδη φύση του και να ενδυθεί την ανθρώπινη, πραγμα-

ματοποιώντας έτσι την μεταστοιχείωση των μετάλλων, από αγενή σε ευγενή, δια της αλχημιστικής μεθόδου. Ή, όπως λέγει ο Πλωτίνος, να αφαιρέσει καθετί που είναι ξένο προς τη φύση και την ουσία της θεότητας, ούτως ώστε να εισέλθει γυμνός στα μυστήρια του Θεού.

Μια συμβολική εικόνα του τρόπου λειτουργίας και σύνδεσης των δύο αυτών οργανισμών, της Θεοσοφίας και του Τεκτονισμού, είναι η αρχιτεκτονική δομή ενός ναού, ο οποίος είναι έτσι διαμορ-

φωμένος ώστε να μας δίνει την εικόνα της εσωτερικής διάρθρωσης των Μυστηρίων. Θα μπορούσαμε λοιπόν να πούμε ότι η εξωτερική πλευρά του ναού, που είναι ο πρόναος, αντιστοιχεί στο θεοσοφικό έργο της προπαρασκευαστικής μαθητείας. Της εξαγνιστικής δηλαδή διαδικασίας και της καταλλήλου αναπτύξεως των ιδιοτήτων των δύο κατώτερων σωματών, του αστρικού και του νοητικού.

Εισερχόμενοι στον κυρίως ναό, προχωρούμε στο κατεξοχήν έργο των Μυστηρίων, που είναι η εκδήλωση των λοιπών ψυχικών ιδιοτήτων. Ένας βαθμός που αντιστοιχεί στην τεκτονική τάξη του Εταίρου. Το τρίτο μέρος του ναού, που είναι το Άγιο των Αγίων, αντιστοιχεί στον ανώτερο βαθμό μύσεως που είναι εκείνος του Διδασκάλου. Ο υποψήφιος πρέπει να περάσει επιτυχώς από τον πρόναο, να γίνει δηλαδή ένας αληθινός θεόσοφος, για να μπορέσει εν συνεχεία να εισέλθει στον κυρίως ναό. Να γίνει δηλαδή ένας μεμυημένος και να ανέλθει στην ανώτερη βαθμίδα της κλίμακας, που είναι εκείνη ενός Μύστη ή Μυσταγωγού.

Τα Θεία Όντα, στη σοφία των οποίων στηρίζεται η θεοσοφική διδασκαλία, αποτελούν τους υπηρέτες και τους εντολοδόχους του Θεού, μια κατάσταση δηλαδή ενδιάμεση μεταξύ Θεού και ανθρώπων. Η τεκτονική παράδοση που προέρχεται από τον Ορθό Λόγο, εκφράζει τη σοφία του Θεού η οποία μεταδίδεται διαμέσου των Μεγάλων Διδασκάλων που αποκαλούνται Παγκόσμιοι Εκπαιδευτές. Τα σπάνια αυτά όντα που ονομάζονται και Μυσταγωγοί ή Ιεροφάντες, είναι εκείνα δια των οποίων τίθενται σε λειτουργία τα ιερά μυστήρια. Είναι οι αναμενόμενοι.

Η σύνδεση του τεκτονικού δόγματος με το ιερό βιβλίο του Ζοχάρ, μας αποκαλύπτει επίσης ότι η τεκτονική διδασκαλία έχει την προέλευσή της στο μυστηριώδες Δένδρο της Ζωής από όπου απορρέει πάσα σοφία. Η θεοσοφική διδασκαλία θα μπορούσαμε να πούμε ότι προέρχεται από το Δένδρο της Γνώσεως του Καλού και του Κακού, το οποίο φωτίζεται και εξουσιάζεται από το Δένδρο της Ζωής. Σύμφωνα δε με την καβαλιστική παράδοση, για να αξιωθεί κανείς να φάγει από το Ξύλο της Ζωής, πρέπει προηγουμένως να διέλθει από το Δένδρο της Γνώσεως του Καλού και του Κακού. Να υποστεί δηλαδή την βάσανο της μνητικής διαδικασίας που πραγματοποιείται από τα ενοικούντα στο Δένδρο αυτό Θεία Όντα, τα οποία ανήκουν στην Τάξη του Αγίου Πνεύματος.

Έτσι εξηγείται ο λόγος που στην Θεοσοφική Εταιρεία δεν πραγματοποιούνται τελετουργικές μνήσεις, αλλά γίνεται το απαιτούμενο προπαρασκευαστικό έργο ώστε να μπορέσει ο υποψήφιος να εισέλθει στον ιερό χώρο των μυστηρίων, που απεικονίζει η Τεκτονική Στοά. Οι δύο επομένως ιδιότητες, θεόσοφου και του τέκτονος, πρέπει να συνυπάρξουν στο εσωτερικό του ανθρώπου, για να πραγματοποιηθεί το Μέγα Έργο που είναι η θέωση και αντιστοιχεί στην ένωση της ψυχής με το Θεϊόν. Το πρότυπο της εσωτερικής αυτής ενότητας του ανθρώπου υπάρχει στον ουρανό και αντανάκλαται στη γη. Οι δυνάμεις που αντιπροσωπεύουν τις δύο αυτές ιδιότητες δρουν στα λεπτότερα πεδία και επηρεάζουν άμεσα τις τύχες των ανθρώπων.

Ιεραρχικά το τεκτονικό ιδεώδες τοποθετείται σε ανώτερο βαθμό από το θεοσοφικό. Αφού οι δύο κύριες μορφές του Τεκτονισμού, ο Σολομών και ο Χιράμ, ανήκουν, όπως αναφέρεται στην Καμπάλα, στην κατηγορία των ανώτερων αγγελικών δυνάμεων που εξουσιάζουν και καθοδηγούν τα θεοσοφικά Θεία Όντα, τα οποία αποτελούν εξελιγμένα πνεύματα θνητών ανθρώπων και εντάσσονται στην ουράνια ιεραρχία, είναι ενσωματωμένα στο πλευρό του Αγίου Πνεύματος και βρίσκονται στην υπηρεσία των αθάνατων θεών, των αγγελικών δυνάμεων της εκπορεύσεως. Όλες όμως οι ουράνιες πνευματικές δυνάμεις αποτελούν μια ενιαία κλίμακα, σαν κρίκοι μια μαγνητικής αλυσίδας.

Με την έννοια αυτή, Θεοσοφία και Τεκτονισμός αποτελούν ένα ολοκληρωμένο σώμα, με την κεφαλή, τον κορμό και τα πόδια. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που όλα τα ιδρυτικά στελέχη της Θεοσοφικής Εταιρείας και οι κορυφαίοι θεόσοφοι όλων των εποχών, υπήρξαν υψηλόβαθμοι τέκτονες. Η Άννη Μπέζαντ μάλιστα, επί

μακρόν παγκόσμια πρόεδρος της Θεοσοφικής Εταιρείας, θέλησε κάποια στιγμή να συνενώσει τους δύο οργανισμούς. Δεν κατέστη όμως δυνατόν, και τούτο διότι προσέκρουσε στους διοικητικούς μηχανισμούς των δύο σωματείων. Άλλωστε, η εξωτερική συγκόλληση δύο ξεχωριστών οργανώσεων δεν έχει στην πραγματικότητα και τόση σημασία. Το έργο αυτό έχει αξία όταν πραγματοποιηθεί στο εσωτερικό του ανθρώπου. Κάτι που, όπως είπαμε, είναι πολύ δύσκολο και συναντάται πολύ σπάνια.

Θα πρέπει να ψάξουμε πολύ στην ιστορία της ανθρωπότητας για να εντοπίσουμε άτομα εσωτερικά ολοκληρωμένα, που έχουν φθάσει στην κορυφή της τελειότητας. Γι' αυτό, η διαίρεση και ο διχασμός που παρατηρείται στην εξωτερική όψη ξεκινάει από το εσωτερικό του ανθρώπου. Οι άνθρωποι, σχεδόν στο σύνολό τους είναι εσωτερικά διχασμένοι, ανεξαρτήτως σε ποια οργάνωση ανήκουν. Σπάνια συναντώνται στους κόλπους της Θεοσοφικής Εταιρείας, αλλά και του Τεκτονισμού, άτομα που να έχουν φθάσει στο επίπεδο της τελειότητας. Μια τέτοια εξαίρεση αποτέλεσε ο γνωστός σε όλους Κρισναμούρτι. Ήταν ο μόνος θεόσοφος που έφθασε στον επίσημο βαθμό του Διδασκάλου και απέκτησε, όπως ο ίδιος είχε πει, ολιστική αντίληψη, γνωρίζοντας έτσι τη φύση της Αλήθειας, ή του Θεού.

Σημειωτέον ότι ο Κρισναμούρτι δεν είχε ποτέ ενταχθεί οργανικά στον Τεκτονισμό. Είχε εντούτοις περάσει από όλους τους τεκτονικούς βαθμούς μνήσεως πραγματικά και όχι θεωρητικά. Είχε φθάσει στην κορυφή της κλίμακας. Με αυτή την έννοια έλεγε ότι οι οργανώσεις αποτελούν δεκανίκια, και πολλές φορές εμπόδια στην επίτευξη του πνευματικού ιδεώδους. Ότι η συμμετοχή μας σε αυτές δεν έχει καμία αξία, εκτός εάν ένα μέλος αγωνίζεται να επιτύχει το ιδεώδες, να γίνει δηλαδή ένας αληθινός θεόσοφος και κατ' επέκταση, ένας πραγματικός τέκτων. Κάτι που όπως έχει διαπιστωθεί, παρατηρείται πολύ σπάνια διότι είναι εξαιρετικά δύσκολο, παρ' ανθρώπους αδύνατο.

Τα αδύνατα όμως τοις ανθρώποις είναι δυνατά παρά τω Θεώ, όπως αναφέρεται σε ρήση του Ευαγγελίου. Με την έννοια αυτή, ο Πλούταρχος έλεγε τα εξής ως προς τη λειτουργία των Μυστηρίων: «Ας μην ακούσουμε τον οποιονδήποτε που λέγει ότι υπάρχουν κάποιιοι χρησμοί που δεν είναι θεϊκά εμπνευσμένοι, ή θρησκευτικές μήσεις και τελετές στις οποίες δεν συμμετέχουν οι θεοί. Και όταν λέμε οι θεοί, δεν λέμε τον ίδιο τον Θεό αλλά τους αξιωματούχους των θεών που ενεργούν ως υπηρέτες και καταγραφείς του Θείου. Πρόκειται για τους λεγόμενους δαίμονες που επιβλέπουν επί των τελετών και ιερουργούν στα μυστήρια».

Από το κείμενο αυτό του Πλούταρχου συμπεραίνουμε ότι, χωρίς την ενεργό παρουσία των Θείων Όντων δεν είναι δυνατόν να υπάρξει πραγματικό μνητικό έργο. Όπως λέγουν και οι Πατέρες της Εκκλησίας, τα όντα αυτά αντιπροσωπεύουν τους «ουράνιους ιατρούς, τους χειρουργούντας τα πάθη της ψυχής και φωτίζοντα αυτήν».

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25, 106 71 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.210 3620702 ΤΗΛ & FAX: 210 3610961

Είσοδος Ελευθέρα – Ώρα 8:00 μμ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

- Παρασκευή 7, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Θ. Κατσιφής: Θεοσοφίας Παραινέσεις/Αρχαιρεσίες
Τρίτη 11, ΗΛΙΟΣ. Εργασίες μόνο για τα μέλη της Στοάς
Τετάρτη 12, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Έναρξη εργασιών
Πέμπτη 13, ΑΠΟΛΛΩΝ. Έναρξη εργασιών
Παρασκευή 14, ΑΛΚΥΩΝ. Επί τη ενάρξει/Αρχαιρεσίες
Δευτέρα 17, ΑΘΗΝΑ. Θ. Κατσιφής: Η Διαχρονικότητα των Μυστηρίων/Αρχαιρεσίες
Τρίτη 18, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
Πέμπτη 20, ΑΡΤΕΜΙΣ. Εργασίες μόνο για τα μέλη της Στοάς
Παρασκευή 21, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Α. Παπαδομιχελάκη: Θεοσοφία και Θεοσοφικό Κίνημα
Δευτέρα 24, ΥΠΑΤΙΑ. Έρικα Γεωργιάδη: Η Κοσμογένεση στην Μυστική Δοξασία
Τρίτη 25, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
Δευτέρα 31, ΑΘΗΝΑ. Αντ. Παπανδρέου: Η Θεά της Σοφίας

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

- Τρίτη 1, ΟΡΦΕΥΣ. Εργασίες μόνο για τα μέλη της Στοάς
Τετάρτη 2, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης:
Σκέψεις επί της *Μυστικής δοξασίας* της Ε.Π.Μπλαβάτσκι (μέρος 1ον)
Πέμπτη 3, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ.Σιβρής: Κρισναμούρτι (μέρος 1ον)
"Άρνούμαι να είμαι δεκανίκι σας"
Παρασκευή 4, ΑΛΚΥΩΝ. Γ. Κοεμτζόπουλος: «Αμύητων μη εισιέναι»
Τρίτη 8, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
Πέμπτη 10, ΑΡΤΕΜΙΣ. Εργασίες μόνο για τα μέλη της Στοάς
Παρασκευή 11, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Στ. Τάκας: Ο Πνευματικός Ήλιος
Δευτέρα 14, ΑΘΗΝΑ. Σωτ. Παπαβασιλείου: Ο Μυστικισμός τον Μεσαίωνα
Τρίτη 15, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
Παρασκευή 18, ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
Δευτέρα 21, ΥΠΑΤΙΑ. Ελ. Εξηναβελώνη: Εσωτερική ερμηνεία του φόβου
Τρίτη 22, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
Τετάρτη 23, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης:
Σκέψεις επί της *Μυστικής δοξασίας* της Ε.Π.Μπλαβάτσκι (μέρος 2ον)
Πέμπτη 24, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ.Σιβρής: Κρισναμούρτι (μέρος 2ον)
"Θα τραβήξω το δρόμο μου"
Παρασκευή 25, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Ν. Ρούσης: Ζωϊκός Μαγνητισμός - Υπνωτισμός
Δευτέρα 28, ΑΘΗΝΑ. Αντ. Παπαναστασόπουλος: Τα Ελευσίνια Μυστήρια
Τρίτη 29, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

- Πέμπτη 1, ΑΡΤΕΜΙΣ. Γιώργος Αρώνης:
Η ζωή, το έργο και η διδασκαλία του Σρι Ραμακρίσνα
- Παρασκευή 2, ΑΛΚΥΩΝ. Μ.Βουτσίνος: Μυστικισμός και Θεοσοφία
- Δευτέρα 5, ΥΠΑΤΙΑ. Α. Παπαδομηχελάκη: Θεοσοφία.
Η σημασία της εφαρμογής της στη ζωή μας.
- Τρίτη 6, ΗΛΙΟΣ. Εργασίες μόνο για τα μέλη της Στοάς
- Τετάρτη 7, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης:
Σκέψεις επί της *Μυστικής δοξασίας* της Ε.Π.Μπλαβάτσκι (μέρος 3ον)
- Πέμπτη 8, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ.Σιβρής: Θεοδίδακτοι Νεοπλατωνικοί φιλόσοφοι
- Παρασκευή 9, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Ρ. Κεφαλούδη: Θρησκεία και Ηθική
- Δευτέρα 12, ΑΘΗΝΑ. Ν. Βούζας: Η χρήση των βοτάνων στον Εσωτερισμό
- Τρίτη 13, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
- Πέμπτη 15, ΑΡΤΕΜΙΣ. Γιώργος Αρώνης: ΑΠΟΚΡΥΦΟΣ ΗΛΙΟΣ -
Τα Ηλιακά Μυστήρια, οι Πύλες και τα Σκότη ενός φωτεινού Θεού,
ο Εσωτερικός Ήλιος του Ανθρώπου και το Αλχημικό δώρο της Αθανασίας
- Παρασκευή 16, ΑΛΚΥΩΝ. Γ. Διαμαντάτος: Τα Μυστήρια της Φύσης

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΣΤΟΑ «ΚΑΒΕΙΡΟΣ», ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

- Κυριακή 9, Έναρξη έτους / Εκλογές / Απολογισμός 2010-11/ Πρόγραμμα εξαμήνου
/ Θεοσοφικό τέταρτο μελέτης (*Το Κλειδί της Θεοσοφίας*) / Διαλογισμός
- Κυριακή 23, Θεοσοφικό τέταρτο μελέτης (*Το Κλειδί της θεοσοφίας*) / Ομιλία,
Ν. Λιτσικάκης: Το Πρόβλημα του Καλού και του Κακού / Διαλογισμός

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

- Πέμπτη 17, Εορτή της Ιδρύσεως της Θεοσοφικής Εταιρίας / Εορταστική ομιλία:
Λ. Μαυρογένη / Θεοσοφικό τέταρτο μελέτης (*Το Κλειδί της Θεοσοφίας*)
/ Διαλογισμός.
- Κυριακή 27, Ομιλία. Ι. Παπανικολάου: Μυστικισμός, Αποκρυφισμός
/ Θεοσοφικό τέταρτο μελέτης (*Το Κλειδί της Θεοσοφίας*) / Διαλογισμός

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

- Πέμπτη 8, Θεοσοφική Εορτή (Ίδρυση της Στοάς «Κάβειρος»)
/ Εορταστική Ομιλία: Χρ. Δούκας / Θεοσοφικό τέταρτο μελέτης
(*Το Κλειδί της Θεοσοφίας*) / Διαλογισμός
- Κυριακή 18, Θεοσοφικό τέταρτο μελέτης (*Το Κλειδί της Θεοσοφίας*)
/ Ομιλία, Ι. Μπαράς: Πυθαγόρας / Διαλογισμός

**ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΣΤΟΑ «ΜΙΝΩΣ»,
ΚΡΗΤΗ**

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Περί Τελετουργιών

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Περί Βιορυθμών

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Περί Ρητορικής

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Περί Διατροφής

**ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ «ΕΡΜΗΣ ΤΡΙΣΜΕΓΙΣΤΟΣ»,
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ**

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Παρασκευή 21, Η Θεοσοφία στον 21ο αιώνα

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Παρασκευή 18, Επέτειος της Ιδρύσεως της Θ.Ε. / Ομιλία: Τι σημαίνει Μύηση.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Παρασκευή 16, Το έργο της Ε.Π.Μπλαβάτσου

**ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ «ΠΡΟΚΡΙΣ»,
ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ**

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Εργασίες επί του βιβλίου «Η Φωνή της Σιγής»

Παρακαλούμε τους συνδρομητές του περιοδικού ΙΛΙΣΟΣ να μεριμνούν τακτικά για την εξόφληση της ετήσιας συνδρομής τους, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 15ευρώ (δηλαδή 4 τεύχη ετησίως συν ταχυδρομικά έξοδα). Αν διαμένετε στην επαρχία, μπορείτε να επικοινωνείτε με τους κατά τόπους αντιπροσώπους μας.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ»
Βουκουρεστίου 25, α' όροφος,
είναι ανοικτά κάθε ημέρα από
19.30 - 21.30, εκτός Σαββάτου
και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ-ΔΩΡΕΕΣ

Παρακαλούμε όπως απο-
στέλλετε με ταχυδρομική
επιταγή προς: Περιοδικό

« Ι Λ Ι Σ Ο Σ »

**ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25,
106,71 Αθήνα.**

Επίσης αποστέλλετε με τρα-
πεζική επιταγή μόνο εις:
Θεοσοφική Εταιρεία, Βου-
κουρεσίου 25, 106 71, Αθήνα
ή με κατάθεση στον λογ/σμό
Εμπορικής Τράπεζας:
IBAN GR22 0120 3380
0000 0003 4738 734
BIC ΕΜΠΟΓΡΑΑ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙΤΟΥ

ΙΛΙΣΟΥ

Κεφαλλονιά: Γ. Διαμαντάτος
τηλ.: 6944331000

Ζάκυνθος: Παν. Βλαχόπουλος
Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
τηλ.: 6946146763

Κρήτη: Σ. Βασιλάκης
τηλ. 6937005048

Θεσ/νική: Γ. Βαφειάδης
τηλ.: 2313016807

Λαμία: Γ. Μουτάφης
Τρίκαλα: Στ. Λιγάτσικας
τηλ.: 6977679184/ 6944907479

Πάτρα: Σ. Ιγγλέσης
Ρόδος: Αντ. Βεργωτής
Σύρος: Π. Ζαραφονίτης
Θράκη: Τρανοπούλου Γεωργία
κιν. 6976 48 84 48

Κύπρος: Αθαν. Παπαδόπουλος
Τηλ. 00357-24654511 (Οικίας)

Τα άρθρα που δημοσιεύονται στο περιοδικό Ιλισός, φέρουν την ευθύνη των αρθρογράφων για το περιεχόμενό τους και δεν λογοκρίνονται, ούτε απηχούν απαραίτητως τις απόψεις του περιοδικού.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

Στα Πόδια του Διδασκάλου - Κρισναμούρτι5€

Η Εξέλιξη της Μορφής και της Ζωής - Άννη Μπέζαντ~~10€~~
ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ 5€

Προσέγγιση στην Πραγματικότητα - N. Sri Ram8€

Οι Βαθύτερες Όψεις της Ζωής - N. Sri Ram.....8€

Επιλογή Ιλισού - τόμος 1959-65, τόμος 1966-70,
τόμος 72,73,74,75,76,78, τόμος 1991, τόμος 1992,
τόμος 1993,1994.12€

ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΤΑ ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ
ΚΛΑΣΙΚΑ ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΕΡΓΑ

Ζωή στο Επέκεινα - Η Άλλη Όψη του Θανάτου - C.W.Leadbeater

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και
στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,
T.T. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Όνοματεπώνυμο.....Τηλέφωνο.....

Οδός.....Αριθμός.....Πόλη.....Τ.Κ.....

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις

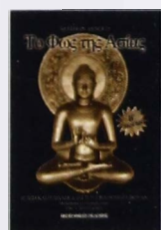
C.W. Leadbeater
**Σ' Εκείνους
που Πενθούν**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκι
Γιόγκα και Αποκρυφισμός
(Ανθολογία Εσωτερικής Γνώσης)

Ernest Wood
**Οι Επτά
Κοσμικές Ακτίνες**

ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

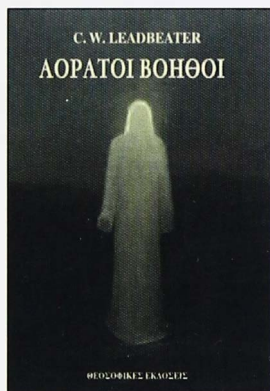
Sir Edwin Arnold
Το Φως της Ασίας

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Γιόγκα και Αποκρυφισμός.....	30€
Σ' Εκείνους που Πενθούν.....	8€
Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες.....	16€
Το Φως της Ασίας.....	10€ 8€

C. W. LEADBEATER

ΑΟΡΑΤΟΙ ΒΟΗΘΟΙ

- Ποιοι είναι οι Αόρατοι Βοηθοί;
- Σε ποιο κοσμικό πεδίο ανήκουν αυτά τα όντα που βοηθούν ζωντανούς και νεκρούς;
- Πώς ερμηνεύονται οι ανεξήγητες επεμβάσεις αόρατων δυνάμεων σε ώρες κινδύνου;
- Πώς ερμηνεύεται το φαινόμενο των εμφανίσεων προσφιλών νεκρών ή άλλων όντων που προειδοποιούν και σώζουν ορισμένους ανθρώπους από βέβαιη καταστροφή;

«...Προτού το μεγάλο κύμα του υλισμού μάς σκεπάσει και μας περιορίσει, ο αόρατος κόσμος θεωρούταν ως η πηγή κάθε βοήθειας προς τον άνθρωπο. Όλες οι ευχάριστες ιστορίες των διαφόρων παραδόσεων... αποδεικνύεται πως δεν ήταν αφελείς και ασήμαντες δεισιδαιμονίες, όπως συνήθως αποκαλούνται. Αλλά ότι υπάρχει μια πραγματική και επιστημονική βάση...

» ... Εγώ που τώρα σας γράφω αυτά τα λόγια, σας μιλώ για πράγματα που μου είναι γνωστά για περισσότερα από 40 χρόνια, και που τώρα είναι πιο αληθινά και σημαντικά για μένα, απ' ό,τι τα θέματα του υλικού κόσμου...»

C. W. Leadbeater, 1928